

# נייער פאקסבלאט

№ 128

Łódź, Poniedziałek, 3 czerwca 1935 r.

פרייזענטער יאהרגאנג

לאדז, מאנטאג, 3 יוני תרצ"ה

№ 128

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — 224-71 פערטראווער 21, טעל. 224-71. —

## מ'קען נישט לעזען די יודן-פראגע. דייטשלאנד דורך האקען שויבען

מיניסטער פרייז זאגט, אז דאס דייטשע פארק איז אן אויסנאם פונעם פאר היטלערס פאליטיק

10. שאסען צום לויב פון פאטערלאנד

ווארשא, 2 (טעלעפאניש) היינט, וואנאג, היינט זיך אן אין גאנץ פולען א גרויסע ספארט-אימפרעזע אונטערן לאזונג, 10. שאסען צום לויב פון פאטערלאנד. דא אימפרעזע אין אלע שטעט פון פולען ווערן איינגעארבעט דורך דער ארגאניזאציע "סטושעלעץ". אין ווארשא האט דאס שטעט זיך אונטערהאלטן 9 פרייז אויף אלע ווארשענער שטעט-פלעצער

צונאכט די מאכט און, ווי עס האלט זי היינט-לער. זינט 1000 יאהר איז נישט געווען אזא רעגירונג, וואס זאל אזוי קאטעגאריש, ווי היינט-לערס רעגירונג, האבען געמאכט פון דייטשען פאלק אנאויסגאנג-פונקט פאר איהר פאליטיק.

### סאוויעטישער וויצע-מיניסטער ארעסטירט פאר מיסברויכען

מאסקווא, 2 (טעל.) אין פאלקס-קאמיסאריאט פאר לאנדווירטשאפט אין אוקראינא זענען ענדעקט געווארען גרויסע מיסברויכען ביים אייגנעם פון פערד. די מיסברויכען בערעכענען ריזיגע סומעס. אויף יעדע פערד

דער קירכע. צו די אלע פראגען דארפן מיר האבען צייט. דער מיניסטער האט פערענדיגט און אין דייטשלאנד איז נישט געווען קיין קיזער און נישט קיין קעניג, וואס זאל אין זיין האנד האבען קאג-אין

מאסקווא, 2 (טעל.) אין פאלקס-קאמיסאריאט פאר לאנדווירטשאפט אין אוקראינא זענען ענדעקט געווארען גרויסע מיסברויכען ביים אייגנעם פון פערד. די מיסברויכען בערעכענען ריזיגע סומעס. אויף יעדע פערד

בערלין, 2 (טעל.) אויף א פערזאנלעכע פאליטישע אנהערע פון דער נאציאנאל-סאציאליסטישער פארטיי אין דייטשלאנד איז מיניסטער פרייז ארויסגעטרעטען מיט א רעדע אין וועלכער ער האט ערקלערט, אז דער פאלק פון דער נאצי-פאליטיק בעשטעהט אין דעם דערגרייכען די אונאפהענגיקייט און פריי-הייט פון דייטשלאנד'ס בעוואונגונג. נאך היטלערס לעצטער רעדע, האבען אנדערע גרויסמאכטען אויס-צוגעזען צווישען די ביידע: אדער אויסשטרעקען א האנד פאר שלום, אדער נישט. מיניסטער פרייז האט ארויסגעזאגט זיין מיינונג, אז איינמאל וועט אריינטרעטען א ווענדונג אין דער דאזיגער ריכטונג. אין ווייטערדיגע טייל פון זיין רעדע איז מין פרייז געווען שוואך ארויסגעטרעטען געגען די דא-דיקאלע עלעמענטען אין דער נאצי - בעוועגונג, וועלכע זענען נישט צוגעווען מיטן טעמפא פון דער היטלערישער רעוואלוציע. מין פרייז האט דערויף ערקלערט:

## מיטוואך - די ערשטע זיצונג פון דער אויסערארדענטליכער סיים-סעסיע וועט זיין געווינדמעט ברויז דעם אנדענה פון מארשאל פירסורסקי

קאמיסיע פון סיים אפואלעטען א ריזע ויצונגען. ערשט נאכדעם וועלען פארקומען פלענאר-זיצונגען פון סיים געווינדמעט אויסשליסליך די גע-אטונגען איבער די אויסטאוען וועגען דער נייזר וואהל-ארגאניזאציע צום סיים און סענאט ווי אויף זי-גען דער וואהל פון מלוכה-פרעזידענט.

זיגען מיטוואך, דעם 5 יוני. די ערשטע זיצונג פון דער אויסערארדענט-ליכער סיים-סעסיע זאל זיין געווינדמעט אויסשליס-ליך דעם כבוד און אנדענה פון מארשאל יוזעף פירסורסקי. אין משך פון דער וואך וועט די קאנסטיטוציע-

ווארשא, 2 (טעלעפאניש) אין שייכות מיט דער פערזאנלעכע פון מלוכה-פרעזידענט וועגען דער עפענונג פון דער אויסע-ארגאניזאציע סיים-סעסיע, גיט מען איבער אין די סיים-קולאראן, אז די ערשטע פלענאר-זיצונג פון סיים וועט ווארשיינליך געפאלען ווערען היי-נאכ

ווארשא, 2 (טעל.) אין שייכות מיט דער פערזאנלעכע פון מלוכה-פרעזידענט וועגען דער עפענונג פון דער אויסע-ארגאניזאציע סיים-סעסיע, גיט מען איבער אין די סיים-קולאראן, אז די ערשטע פלענאר-זיצונג פון סיים וועט ווארשיינליך געפאלען ווערען היי-נאכ

## קאנסולטאציע פון 4 גרויסמאכטען מכה דער לופט-פליה-האנוועג

פארשע קלאנגען וועגען א נייזר דעוואלוציע פון דאנציגער גילדען

דאנציג, 2 (טעלעפאניש) דא האבען זיך פערשפרייט איבערגרינדעטע קלאנגען וועגען א נייזר דעוואלוציע פון דעם זיגער גילדען, מ'האט אנגעוויזען קליפען פרעסיר-וואלעס, קודם פל דעם נאזל זאגט, פון אפיציעלע קרייזען ערקלערט מען, אז קיין נייזר דעוואלוציע פון גילדען וועט נישט זיין. געשנדיגט דער, פליה איבער דייטשלאנד

אלע סאוויעטישע צייטונגען זענען אויך געווארן וואוינט צוליב דער דייטשער נאטע, וועלכע ווארפט, א סתירה'דיגען צו דעם לאקארנער פאקט. לאנדאנער בעגעגעניש מאקדאנאלד - ריבענטראפ סימאן נעמט היינט אויף די דייטשע דעקלארציע.

בערלין, 2 (טעל.) די דייטשע דעקלארציע פאר די ים-געשפרעכען אין לאנדאן, איז היינט פרייז מיט א נאכערפאלגן אפגעפליגען פון בערלין. "בערענציטונג" דעוואלוציע, אז די דיי-טשע דעקלארציע וועט מאנטאג נאכמיטאג אויף-גענומען ווערען דורך מין. סימאן, ביי דער געלע-

לאנדאן, 2 (טעל.) די דייטשע דעקלארציע פאר די ים-געשפרעכען אין לאנדאן, איז היינט פרייז מיט א נאכערפאלגן אפגעפליגען פון בערלין. "בערענציטונג" דעוואלוציע, אז די דיי-טשע דעקלארציע וועט מאנטאג נאכמיטאג אויף-גענומען ווערען דורך מין. סימאן, ביי דער געלע-

לאנדאן, 2 (טעל.) די דייטשע דעקלארציע פאר די ים-געשפרעכען אין לאנדאן, איז היינט פרייז מיט א נאכערפאלגן אפגעפליגען פון בערלין. "בערענציטונג" דעוואלוציע, אז די דיי-טשע דעקלארציע וועט מאנטאג נאכמיטאג אויף-גענומען ווערען דורך מין. סימאן, ביי דער געלע-

## די סאוויעט זענען בעאנרוהיגט די פראגע פון קאלעקטיווער זיכערקייט אויף דער סעסיע פאר אינטערנאציאנאלע סטודיען

ווארשא, 2 (טעל.) די סאוויעטישע פרעסע ווייזט ארויס אן/ערנס-טע מורא פאר די אונטערהאלטונגען וועגען דער לופט-פליה-קאנווענציע, "אויזוועסטיא" בעזייכענט די אונטערהאלטונגען אלס, "דאס טראיאנישע פערד" פון דער דייטשער דיפלאמאטיע, וועלכע שטרעבט אויף אזא אופן צו צווישנערען דעם וואקסענדען זי-כערקייט - סיסטעם אין אייראפא.

נייטטיגער מיטארבייט מיט דער פאלקס-ליגע, די סע-סיע וועט זיך בעשעפטיגען מיט דער פראגע וועגען דער קאלעקטיווער זיכערקייט אין אייראפא. אין דער סעסיע נעמען אנטויל גרויסע געלעהרטע און פארשער פון אינטערנאציאנאלען רעכט און

לאנדאן, 2 (טעל.) די סאוויעטישע פרעסע ווייזט ארויס אן/ערנס-טע מורא פאר די אונטערהאלטונגען וועגען דער לופט-פליה-קאנווענציע, "אויזוועסטיא" בעזייכענט די אונטערהאלטונגען אלס, "דאס טראיאנישע פערד" פון דער דייטשער דיפלאמאטיע, וועלכע שטרעבט אויף אזא אופן צו צווישנערען דעם וואקסענדען זי-כערקייט - סיסטעם אין אייראפא.

נייטטיגער מיטארבייט מיט דער פאלקס-ליגע, די סע-סיע וועט זיך בעשעפטיגען מיט דער פראגע וועגען דער קאלעקטיווער זיכערקייט אין אייראפא. אין דער סעסיע נעמען אנטויל גרויסע געלעהרטע און פארשער פון אינטערנאציאנאלען רעכט און

נאך קורצע און שווערע ליידען איז זונטאג, דעם 2-טען יוני ד. ג. געשטארבען אין עלטער פון 51 יאהר, איז וויען. מיין היינעליכער מאן, אונזער שיינער פאטער, זעהן, ברודער, שווער און שוואגער

נ"ע אברהם ראזענפעלד

וועגען דעם שרעקליכען אומגליק טיילען מיט אלע קרובים, פריינד און בעקאנטע, די איז שפעטן טרויער פערפליבענע פרוי, זעהן, שווער, פאטער און פאמיליע.

וועגען טאג און ארס פון דער לוייה וועט בעזונדערס מיטגעטייט ווערען.







**שאר פע חילוקי דעות צווישן „אגודה" און ציוניסמן  
אפי' אלפוי'לישעז קהלות-צוזאמענפאהר  
ציוניסטעז געהעז נישט אריין איז צ. ה. פאר דער פילסודסקי-אקציע**

ווארשא, 2 (סעלעפאניש פון אונזער קאָ- וויין (אין פויליש) פון ד"ר גאטליב (יודיש). הרב רובינשטיין פון ווילנא און פרעזעס טראַקענהיים פון ווארשא א.א. דער הויז מיט'ן באר מאכען נאך אנאל מלא רחמים און די טרויער-אקאדעמיע מיט'ן אַנטייל פון די רעפּרעזענטאַנטען פון אלע יודישע קהלות אין פוילען ווערט פּרעזענטירט. צום מלוכה-פּרעזידענט ווערט צום סוף אוועקגע- שיקט אַ מעלכערשע מיט אויסדרייען פון פּרעטרונג און מיטגעפיהל צוליב'ן טויט פון מאַרשאַל פּילסוד- סקי. אין דער דעפּעשע פּרעזיכערן די יודישע קהלות, אז די יודען אין פוילען וועלען אויף אייביג דענער- קען און הויך שאַצען דעם אַנדערעס פון מאַרשאַל פּיל- סדסקי. מורסקי וועלכער וועט פאַר זיך אויף שמעדיגן בלייבן איבער דער דאוונער מעלדונג ענטוועקלט זיך. ביט.

פערזענלעכע מאכט אין ווארשא.  
דער זאל פון צוזאמענפאָהר איז געווען דעקא-  
דראם אין שווארצען. אויף דער סטובע איז געשטא-  
נען א גרויסער ביוסט פון פערשטארבענעם מארשאָל  
און ארום דעם ביוסט פיל פלומען. עס האָבען אויך  
געברענגט ליכט, וועלכע האָבען אין דער ארומיגער  
אנהיימליכקייט אויף אלעמען אנגעווארפט א טיפס  
טרויער־שטימונג.  
פרעזעס מאָדור האָט 12 א וויינער ערקלערט דעם  
צוזאמענפאָהר אלס א טרויער - אקאדעמיע, גענוי -  
מעס דעם כבוד פון דעם פערזענלעכן פון ניוועס פילען  
געשטאנענעם פאָרשער, און ער האָט געזאָגט אז ער  
וועט זיך נישט אפגעבן פאר דעם צוזאמענפאָהר.

דעטונגס-מאנשאפט ביים ים  
איז תל-נביב

דראהט מיט א שטרייך  
תל - א ב י ב, 2 (יט"א סעלעגראפיש)  
די רעטונגס מאַשאפט ביים ים, וואָס האָט  
אויפגאבע צו ראטצווען מענשען אין סטיל ווען  
ינער טרינקט זיך, דראהט מיט ערקלעהרען א  
פרייך, זיי ספאָרדן א הסכמה  
היות, ווי איצט, בעת די גרויסע היצען איז  
ימים ים, הויך סעזאן, האָט דער שטרייך פֿון די  
קעטער אַרױסעלופען אַ בעאונדרינגונג.

דער אנדענק פון מיניסטער  
פֿער אצקי

ווארשא, 2 (סעפטעמבער)  
אויף דער נעכטיגער וואגונ פון בעבע קליב  
ין סיים איז געשלאסען געווארען אז קיינמאן דאס  
אטרעסט פאן טראגיש אינאנעקומענעס אינערן  
ער בראנטסלאוו היימלאנד, וואו ער  
זענען דעם סיים, וואו ער דאס אינאנעקומענעס.

אויסגעשלאסען א בעכע-  
דעפוטאט

פון פארלאמענטארישען קלוב  
אז פארמי  
ווארשא 2 (טעלעפאן)  
איינער קאָרעספּאָנדענט דערווייט זיך, אז  
זיין ארטייל פון קלוב געויבט איז אויסגעשלאָ  
ען געוואָרען פון פארלאמענטארישען בעפע קלוב  
ער בעפע דעפּעטאָס טערעאש סטאַטיסטיק, וועל  
ער איז בעאנאנען טאטען, וואָס זענען נישט פאט  
זעכענער דער שטעלונג פון אַ דעפּעטאָס, ער איז  
זיך אויסגעשטראַכען געוואָרען אַלס בעפע מיט  
ליד.

אייניגע  
הונדערט

פערשידענע סארטען  
טאבאק עקוויטירען  
אזיט דער וועלט.

ד' איינציגע

דאנאנגען זענען די גילדער, וועלכע  
פערזענלעך דעם געשמאק פון די  
געזיכערטע פאפירעסען און מער-  
זיכערן די לונגען געגען די שווע-  
ליכע איינפלוסען פון גיקאסין.

דאס זענען גילדען.  
ד' 4 וואסאוו

# „OSMAN“

ווארשא, 2 (סעלעפאניש פון אונזער קאָ-  
רעספאנדענט).  
היינט 12 בייטאָג איז אין לאַקאַל פֿון דער  
ווארשאווער יודישער קהלה געגעפֿענט געווארען דער  
אלפֿוילישער קהלות - צוואמענפֿאַהר צו פֿעראייניגען  
דעם אנדערעם פון מאַרשאַל יוזעף פֿורסדאָרף.  
צום צוואמענפֿאַהר זענען געקומען קיין ווארשא  
העכער 400 רעלעגאנטעס פון אלע עקען לאַנד ווי  
דעם צוואמענפֿאַהר פֿוילישען יודען, דעפוטאטעס,  
דעם צוואמענפֿאַהר האבען אויך בייגעוואוינט פֿאַר  
שטעהער פון דער רעזירונג און פון דער זעלבסט-  
פֿערוואלטונגסמאכט אין ווארשא.  
דער זאַל פון צוואמענפֿאַהר איז געווען דעפֿאַ-

ריט אין שווארצען. אויף דער טריבונע איז געשטא-  
 נען א גרויסער ביוסט פון פערשטארבענעם מארשא-  
 זאל ארום דעם ביוסט פיל בלומען. עס האבען אויך  
 געברענגט ליכט, וועלכע האבען אין דער ארומיגער  
 אנהיימליכקייט אויף אלעמען אנגעווארפען א טיפע  
 טרויער־שטימונג.  
 פרעזעס מאזער האט 12 און זייער ערקלערט דעם  
 צוזאמענהאך אלס א טרויער - אקצדעמיע, געוויי-  
 מעס דעם כבוד פון דעם געהויער פון ניוועס פוילען  
 מארשא פלימסדאק. אין זיין ערעפוננסידערע  
 דער ווארשאווער דאשטקהל אנגעוויזען אויפ'ן גרוי-  
 סען געטלעכס, וואס די גאנצע בעפעלקערונג אין פויל-  
 לען האט געליטען מיט'ן טויט פון איהר גרויסען  
 היערע. די אנהענדענדע האבען אין פערעהרונג זיך  
 אויפגעשטעלט פון די ערטער. דאן איז געווען א מי-  
 נוט פון פיערליכען שוויגען.

פראג, מאיר פאלאפאן האלט דאן א גרעסערע טרויערערע וועגען מארשאף פילסודסקי. זיין רעדע האט פראג, פאלאפאן געטעטיגט אין היסטארישע אומשטענדן. ער האט אנגעוויזן אויף די גרויסע גע- שיכטסמאכענדע אויפטוען פון אונגאשטאצארען פוילישען העלד פילסודסקי און האט זיך אויף אפ- געשטעלט אויפן יודישען אנטויר און די פוילישע לעבניגען, אין די אויפשטאנדען און אין דער פויל- ישישער ארמעע אין פערשידענע צייטען.

דער חזן ליכטערמאן מיט א כאר אונט דאן איין- ניגע קאפיטלען העלרים.

דאן האלטען נאך טרויערערעס הרב דעם. לער-

יודישער אינסטיטוט פאר פיזישער ערציהונג אין לאדז  
גענעראל-פערזאנלעכע פון „בערעס-יאסעלעוויטש-געניאז“

אין אייגענעם לאקאל איז שוין אונזער פאר-  
געקומען די אלגעמיינע יעהרליכע פערזאנלעכע פון  
„בערסקי-אסעלעוויטש-לעגיאן“.

די פערזאנלעכע האבען צונויפגענומען  
פארשטענדען פון דער מיליטערישער און אדמיני-  
סטראטיווער מאכט ווי: דאז, פון 28-טען פולק  
פולקאונגס ברעטא, שטאט-קאמערדאנט פ. פול-  
קאוויג האבערלינג, קרייז-קאמערדאנט פ. וו.  
קאפיטאן באלעזשעק, רעפערענט פון ווארעוואד  
טוע האלדבלאט, מיליטערישע-אויסגאבלייטאן אא.  
די פערזאנלעכע פערזענלעכע פערזענלעכע  
וועלכע האלט א טרויער-רעדע צום אידענע פון  
מאראסאל יוזעף פילסודסקי, די רעדע ווערט דורך  
די אונזערע אויסגעהערט שטענדיגער-הערהייט.  
נאכדעם ווי עס ווערט איינגעזען פון טרויער  
ערקלערט א 2-מינוטיגע שטילשווייגען, ווערט אלס  
פארזיצער פון דער פערזאנלעכע אויסגעהערט דער  
קונסטלעך א טרויער שיק.

פארזיצער שיק דאנקט פארן אויסוואהל, ווי  
גרייט די מיליטערישע-פארשטענדע און בעט צו אלס  
אסעסאדען די ה״ה: נ. באבא, און ד״ר פריד-  
שטיין. אלס שטערקע-אידען דעם ה״ה גרייבאום.  
עס ווערט אויך צערהערט מיט אויפשטעהן

האבען מיר א פארזיצער פון בויצען אגאייגען הויז  
פאר א יודישען אינסטיטוט פאר פיינשער ערציהונג  
מיר ווייטען, צו דער פארזיצער וועט זיך אזוי  
לייכט נישט לאזן צעלאזירען, מיר גלויבן אבער  
אין געזונדען שכל פון דער יודישער געזעלשאפט,  
וועלכע וועט סוף-כל-סוף איינזעהן איהר בע-  
גאנגענעם פעהלער און פון היינט אן מיטהעלפן  
ביים שאפן דעם אינסטיטוט.

מיר קאריינסקי האלט, אז מידארף גייט  
ארויסצופארן די שולד אויף דער יודישער גע-  
זעלשאפט. ער קריטיקירט די פערזאנלעכע, הלאמי  
האט זי פערנאכלעסיג די ווערטיגונג-אקציע, ער  
אפערירט אז דער נייגעוועלסער פערזאנלעכע, און  
אז זי וואל ווערן דעם פעהלער אויסצוגעבערן.  
זי גלייכמאן ערקלערט: ה״ה וויצע-פערזענלעכע  
קראקאשניסקי האט אויך דער לעצטער פערזאנלעכע-  
טונג-אייגענע געשפענדעט א פלאץ אויף צו בויצען  
דעם אינסטיטוט, אפערירט ער די פערזאנלעכע  
וועלכע וועלן אונזערע אלע מעגליכקייטען און בע-  
טייליגען זיך אין דער בוי-אקציע פון אינסטיטוט.  
פארזיצער ה״ה ארטור שיק דאנקט אין גאנצן  
פון דער אלגעמיינער פערזאנלעכע וויצע-  
פערזענלעכע און קראקאשניסקי פאר דער זאגונג.

אונזערע וויצע-פערזענלעכע פון לאדזש, „מפב״ה  
אדון. שטראן. דאס בעווייזט, אז די אידען  
פון לעגיאן הויבט אן צו איינצוזעצונגן אין  
די נאציאנאלע קרייזן, און אויב עס וועט שטארק  
געלונגען גאר בקרב אויפצובויען דאס הויז פארן  
אינסטיטוט, וועט אדוואי זיין געוואונשען, אז אלע  
שפארט-קלובען וועלן זיך פערזאנלעכע מיטן לע-  
גיאן, וואס וועט אגב א סוף מאכען צו א סוף  
דעפאסיעטן, מיט וועלכע די קלובען שיקן זיך  
און ווערן פערדרעגט. און אין רעזולטאט דערפון  
וועט ערצויגען ווערן אזא דור יוגענד, וועלכע  
וועט זיין א פבד פארן פילישען יודענטום און  
א געזונדער עלעמענט פאר דער פארזיצער מלוכה.  
דעם ברויטע-פערזענלעכע פאר 1935 רעדע-  
רייט וויצע-פערזענלעכע קראקאשניסקי.

עס ענטוויקעלט זיך א צעלענדיגע דיקוסיע  
אין וועלכע עס בעטייליגען זיך די ה״ה: רעפ-  
רענט האלדבלאט, קאריינסקי, גליקסמאן, אדון.  
קלינגער, אדון. שטראן, גרינשפאן, פערזענלעכע-  
שטיין א. א.

נאכדעם ווי עס ווערט אנגענומען דער אפמאך-  
לעטאריע פאר דער אפטרעטענדער פערזאנלעכע, אונז  
ערקלערט זי גליקסמאן, איינס נאמען פון אונז  
קלינגער, אדון. שטראן, גרינשפאן, פערזענלעכע-  
שטיין א. א.

נאכדעם ווי עס ווערט אנגענומען דער אפמאך-  
לעטאריע פאר דער אפטרעטענדער פערזאנלעכע, אונז  
ערקלערט זי גליקסמאן, איינס נאמען פון אונז  
קלינגער, אדון. שטראן, גרינשפאן, פערזענלעכע-  
שטיין א. א.

פון די ערטער די פֿערוואלטונגס־מיטגלידער: אברהם רובינשטיין, אפרים זילבערבלאט און הערש מרדכי ליבעראון.

פון טעטיגקייטס־בעריכט, וואס עס האט אָפֿגעגעבען וויצ־פרעזעס יוגמנד קאָאָאָשינסקי איז צו זעהן, אז די פֿערוואלטונג האט אַן משך פֿון פֿעראנאנטנס יאהר. אויסער דער רייז־מיליטע־

קאָמענדאנט צבי מיזלער ווייזט אין זיין בע־ריכט אָן, אז אַ סך שטערונגען האָט ער צוליבן לאָקאל, וועלכער איז נישט געאייגנט פֿאַר דעם לעגיאָן, ער ווענדט זיך צו דער פֿערוואלטונג, זי זאָל זיך צומיינען וועגן אַ נייעם לאָקאַל.

נאָכדעם ווי קאָמענדאנט מיזלער ווייזט אָן אויף דעם מיליטערישער און קולטורלער אויסשר

ווענדן אינזש. יוזעף פיקעלי, אַז ער פֿערפֿליכטעט זיך צו שטעלען אין דער שפיץ פֿון דער ספּאָרט־סעקציע און איינצושאַפֿען אַלע בויטיגע דערצו מכשירים.

דער פֿאָרזיצער ה' שיק דאָנקט אין נאָמען פֿון דער אַלגעמיינער פֿערוואלטונג דעם אינזש. יוזעף פיקעלי.

רישער אויסשולונג, איינגעפירטע אַ שווייט-  
ליצער, אַ ביבליאטעק, ספּאָרט־טעקער, מעדיצ-  
נישע און פּסיכ־טעכנישע אונטערריכטונגען. אויך  
האַט דער לעגיאָן, ווי אַלע יאָר, אַנטוויקעלונגען  
אינעם מאַרש א. נ. פֿון מאַרשאַל פּילדוסקי פֿאַר  
בעקומען אַיאַס־טיכונג. אויסער דעם איז פֿאַר  
אַ יאָר ווער איינגעפירטע געוואָרן אַ „באָווי“  
אויך האָט די פֿערזאָלונג זיך בעטייליקט  
אין דער קאַפּיטל פֿון איינמירערע דעם געקלינג  
טאָוועל אין דער סינאָגאָגע אויף אַלעיאַ קאַשטנשט-  
ין פֿון די געפֿאַלענע יידישע זעלנער, וואו עס  
לונג פֿון די „יונגקעס“, געהט ער איבער צו רעדען  
וועגען דער אונטערשטייגונג פֿון דער יידישער  
פּרעסע, הויפטזעכליך דאָקט זעהר הערצליך קאַמ.  
מיילער דער רעד. „נייז פֿאַלקסבאַט“, וועלט  
ווייט אַרויס לגבי דער אַרבייט פֿון לעגיאָן אַ  
ביז־גאָר וואַרימע בעציהונג.  
אַ דאָק דעם „ב. 5.“ פֿרקלערט קאַמענדאַנט  
מיילער — האָט דער לעגיאָן די מעגליכקייט צו  
וועקען די יידישע מאַסען און צו רופֿען זיי מיט-  
צואַרבייטען ביים פֿונדאָרעמירען פּוילעניז גרויס-  
מאַכט־סטאַלונג.  
צום פֿאַר דאָמט האַנטוואָרט מיילער דעם ווי-

אין אלס עווען קאמפאניע בעשטימט געווארן דורך דער מיליטער-מאכט דער בערוק-אסעלעוויטש לעגיאן.

דערמיט איז נאך אבער נישט ערשעפט גער-ווארען דער ארבייטס-פראגראם — ערקלערט ווי-צע-פרעזע קראפט-אינסטיטוטן וואס די פערזענלעכע וואס זיך געשטעלט ביים איבערנעמען די לייטונג, מיר זענען אבער נישט שולדיג, וואס מיר האבען נישט געקענט אלץ אנדערס-היהודי מחמת דער גאנצ-סטענדיג פון דער יידישער געזעלשאפט, וועלכע שטעמט נאר פון דערווייטענס פון לעגיאן אינעם



# „נייער פארקספראך“

## די נייע דייטשע אינפארמאציע גערינג'ס רייזע איז די פאלקאנישע רענדער

די היינטיגע פאליטישע וואך איז געווען באמת א „פארקספראך“ קורס פל — אין זשענעווע: עס איז געלונגען דערווייל אפצולענען דעם קאנפליקט צווישן איטאליע און אפוסטעווע; דער פאלקער בונד האט דערווייל געראטעוועט זיין פכוד, עס איז איהם געלונגען דורכצופירן אינשטומיג א דע-זאליציע, וואס אויך מוסאליני האט אקעפטירט, און וועלכע לעבט אגב נישט דאס פראבלעם, נאך גיט אפוסטעווע צייט.

פארוואס איז אייגענטליך מוסאליני איינגעגאנגען אויף דעם ראזונען פארשלאג? פל זמן עס פיהרען זיך אונטערהאנדלונגען קען דאך איטאליע נישט פיהרען מלחמה? פשוט דערפאר, ווייל די אנגענומענע רעאליזאציע פערועהרט פלוז פיהרען מלחמה, פערועהרט א פער נישט איטאליען שיקען מיליטער קיין אפריקע. און דאס איז דאך די הויפטזאך פאר מוסאליני, נאך די וויכטיגסטע אקטיוויטעט איז דאס מאל נישט אויסשליסליך אין זשענעווע נאך אין איינע הויפטשטעט פון אייראפע.

קורס פל אין רויס: מוסאליניס לעצטע רעדע האט קלאר געוויזן, אז איטאליען פערפאלגט פסט, מיט טעמאטיש איהר פאליטיק, וואס געשטעהט אויס-שליסליך אין געשעפטען איהרע פאזיציעס אין אפריקע און אין אייראפע; מוסאליני האט אין א געוויסען מאס געענטפערט היטלערן, וועלכער האט אויסגעדריקט זיין בערווערונג איבער די פערענדע-רוג פון זיינע געציהונגען מיט רויס צוליב דער פראגע פון עסטרייך. מוסאליני האלט זיך דא ביי זיין דאפערט פאליטיק, פון איין זייט קאטעגאריש בונגע דער אונאפהענגיקייט פון עסטרייך; דאס איז די וויכטיגסטע פראגע פאר איטאליען, און אין דעם פונקט וועט מוסאליני נישט נאכגעבען, ער וועט נישט דערלאזען צום אנטשולס פון עסטרייך צום ארבעטן רייך.

מוסאליני האט ערקלערט, אז ער וועט מודע זיין דער דייטשער רעגירונג ווענען אלע פארברייטונגס-ארגאניזאציעס צו דער רונאי - קאנפערענץ, אזוי אז היטלער וועט נישט האבען קיין שום מאטיוועל אין איהר זיך געטיליגען, און נאך איין הנהג: מוסאליני האט ערקלערט, אז די 13 שלום-פונקטען, וואס זענען ענטהאלטען אין היטלערס רעדע, דארף מען נישט אקעפטירט אדער אונאפהענגיק ווערען, נאך גינדליך שטודירט ווערען. און ענדליך מוסאליני האלט, אז עס איז א נאטורליכע זאך צו דע-זאליציע ענטוואפענונגען ער שטיצט דערמיט אומ-דירעקט די פאליטיק פון היטלערן.

די גאנצע רעדע איז מוסאליני איז דאס מאל געווען א ריי נאציאנאליסטישע, און קיין שום זאך פאר אייראפעאישע געציהונגען, וואס בעריהרען נישט דורכעם אומניטעלפאר איטאליען; מוסאליני האט פון לעצטענס שפעקולירט אויף דער פאליטיק פון היטלער, וואס מעהר עקסטרעם דער לעצטער איז געווען אין זיינע פארענונגען, אלץ בעסער האט זיך געפיהלט מוסאליני, איצט האט זיך די לאגע געענדערט. די דייטשע רעגירונג זוכט נייע וועגען, זי פערשפרייט לעצטענס א נאציאנאליסטישע פאליטיק פלמאטישע ארבייט אומעומט.

אין דעם פראט און אינטערעסאנט קורס פל די נסיעה פון גענעראל גערינג'ס דעם „פארקספראך“ אויף די פאלקאנישע גערינג'ס איז דער הויפט-לייטע-גאנג פון היטלערן; זיין אויפגאבע דעקלארט מיט יעם, וועלכע מען קען נישט פיהרען דורך אפגע-אונטערהאנדלונגען. נאך דעם פראנצויזיש-איטאליע-טישען און טשעכאסלאוואקיש - סאוויעטישען אפ-מאכען, האט היטלער פערשטאנען, אז ער איז גע-שטעלט געווארען פאר א פאקט, פאר א נייער סיי-טואציע, וועלכע ער האט די גאנצע צייט ענערגיש בעקעמפט, נאר וועלכע ער מוז אקעפטירען. פלייבט איהם איבער צו זוכען נייע וועגען קענענדיגשטעלען זיך צוויי פאקטען, און זיין דירעקטע אויפגאבע איז איצט ברעכען די קליינע אנטאנט און דעם פאלקא-נישען בונד, די פרויאטע פלומרשט נסיעה פון גערינג'ס קיין בולגאריען איז עננ געבונדען מיט היטלערס פלענער און די אויבנאחמע, וועלכע דער עמיר סאר פון היטלער האט פערקומען אין סאפיע, איז זעהר ווייט צו טרענען א פרויאטען באראטער, אויב גערינג'ס וועט געלונגען אין דער מינימאלסטער מאס אפצושטעלען די קליינע אנטאנטע, וועט ער דערמיט פערשטארקען די פאזיציעס פון דייטש-לאנד ווינער אויפצושטעלען איהר הענטמאניע אין גענטראל - אייראפע, און צוגרייטען דעם וועג צו די פאלקאנישע...

און מען לאזט זיך גוט קאסטען, עס איז דאך קיין סוד נישט, אז די ווייטשטעפאליכע לאגע פון דייטשלאנד איז ווייט צו זיין גלענצענד, נאר דאס שטערט נישט צו ברענגען ריפנות, אויב מען קען דערמיט האבען ערפאלג אין דער אויסערליכער פא-ליטיק, אזוי האט די דייטשע רעגירונג פארענשלאגען זיך מיטמיטע האנדעלס-פריינדונגען יוגאסלאווען; אויך פיהרט דייטשלאנד האנדעלס - אונטערהאנדלונגען מיט רומעניען, וועלכע זאלען ענטהאלטען אפילו עקערטע פונקטען. היטלער שפעקולירט אויף די קאמאטישע שוועריגקייטען פון די פאלקאנישע און אנטאנטע - לענדער; אויף אזא אופן האפט היטלער אפצושטעלען די איינזייט צווישען רומעניען יוגאסלאווען און טשעכאסלאוואקיע; גערינג'ס האט און סאפיע די הויפט-אויפגאבע: נישט דערלאזען בולגאריען צושטעהען צו דער פאלקאנישער אנטאנט, דערנענטערען יוגאסלאווען צו דייטשלאנד,

## ווי לעבען די יודען אין גריכענלאנד

טיגען, און אויב עס האנדעלט זיך ווענען הארץ, זעהר גוטען גריכישען יוד. אפגעשטען זאגט ער, ווענען דעם די געווענליכע אינסטיטוציעס, וואס דארט געשאפען געווארען, צוליב דעם, וואס אין גריכענלאנד עקזיסטירט נישט קיין סאציאלע פערזענלעכע האפען זיי געשא-פען א נאציאנעלע קראנקען-קאסע, וועלכע עקזיסטירט שוין זייט 400 יאהר ד. ה. זייט דער צייט ווען יודען זענען אנגעקומען פון שפאניע, און זי האט 7000 אונטערשטענדיגע מיטלידער. זי האט אויך געגען אפטייען, אפילו אדריקעס, א גאנצען שטאט דאקטוירים א. א. ו. און דערפון קענען אלע פון איהר געניסען פולשטענדיג בחנם.

אין דעם אלטען גריכענלאנד (איטאליע, טהעסא-ליען, פלעאניע און די אינזלען) וואונט וועניגער יודען. עס איז פרא ביי דער געלעגענהייט צו דער מאהרען א היסטארישען קוריאז, פונקט אזוי ווי אריישראף האט זיך לויט דער לעגענדע דערהאלטען פון די צייטען פון דער אונאפהענגיקייט פון מלכות יהודה א יודישע בעפעלקערונג אין דער געגנט פון פמיען, אזוי איז אין גריכענלאנד די עלטסטע יודישע קהלה, וואס געשטעהט פון 3000 פערזאן פאר יאנא. די לעגענדע דערצעהלט, אז דער דאזיגער ישוב איז ענטשטאנען אין די צייטען פון עזרא, דערפון איז באראטעריסטיש, אז להיפוך צו דער איבריגער יודישע בעפעלקערונג אין גריכענלאנד קענען נישט די דאזיגע יודען קיין שפאניאליש, דער „ג'ל“, תפילות, און דרשות ווערען געלייטעט נאך אין גריכיש, א יודישער טיפ פון דאנא איז פולשטענדיג צוזאמגעלעבט מיט דער גריכישער קולטור און איז זעהר אריינגעל. די דאזיגע קהלה האט איהרס א גרויסע קאלאניע אין אמעריקא, וואס צעהלט 5000 נפשות.

עטוואס יונגערע, אבער אויך גאנץ אלטע קהלות זענען פערפאלג אין קאנאדא, קעמא און אויך אין קארפא. אין אטען זענען פערפאלג 5000 יודען. דאס אלטענע פון אלט-גריכענלאנד דארף נאך דער-מאהרען ווערען די קהלה אין וואלא און טהעסאליע, וואס איז באראטעריסטיש דערמיט, אז דארט זענען נישט פערפאלג קיין אריימעלייט. פסט א העלפט פון די בעפעלקערונג פון דער קהלה אנטער 3000 פער-זאן, אריינרעכענען א טעמסטל - פאפולאציע פון נאציאנאלע יוד מאדעלוקאס, וועלכע איז א מוס-טער פון ארייטשטענער אין סאציאלער הינזיכט.

אויב עס האנדעלט זיך ווענען די פערזענלעכע שייכען איז א גאנצע רייע יודישע פאמיליען דער-פרייגעטער און דער טעמסטל - אינדוסטרי און טאפאס - אינדוסטרי, ווי אויך אין א ספעציעלער פאדוקציע - צוויי און נעמליך אין דער פארבריי-טונג אין פארבען פונקטען אין קאסטאליא, דאס ארם, וואס איז אונטערגעקאנט אויך אלס א ערליכער לאנדווירטשאפטליכער חכמה-פונקט און נאך מעהר צוליב דעם וואס דארט רעקרויטירען זיך די יודישע קרייזען, וואס האבען גוטע געווען אויף דער פאלק-ניאציע אין אריישראף 100 טויזענד דאלאר.

די יודישע בעפעלקערונג איז נישט גלייך פער-טילט אין דעם אלטען און נייטע גריכענלאנד, א הוי-אין סאפאליקע אויב עס האנדעלט זיך ווענען דער נייטע גריכענלאנד וואונט נאך יודען אין סערעס, דאמא, סאווואלי, קאמאטי, טימאטיא, אלעק-סאדראפאליס, פלאריא, סאנאט און קאסטאליא. איך האב שוין געזעהן ווענען סאפאליקע אין מיט פון צוויי יאהר האב און מיט פערזענלעכע, יונג-צוגעקוקט צו דעם גרעסטען צענטער פון יודישען לעבען, איך האב געוואלט בעקענען דעם באראטער פון דעם בכלל אריימען אבער ארייטומען און טיב-

אין סין לאנד ווייזט זיך אויך נישט ארויס אזא אויפריכטיגע בעוואונדערונג פאר דעם, וואס יודען האבען אויפגעטון אין אריישראף ווי אין גריכענ-לאנד. מיר זענען אויפריכטיגע, ווייל אין געוויסע לענדער אפגעטוירען מיר ווי פון איין זייט פער-בעהאלט מען נישט די פערזענלעכע געציהונג צוליב די קאנסטרוקטיווע שפעציעלע פעהיגקייטען פון יודען, וואס בעווייזט זיך אין דער גרויסער ענערגיע-אין אריישראף און פון דער אנדערער זייט מאכט מען פאר יודען א געמאנישע יעדע ארבייט און מען גראפט אונטער אלע יסודות פון דער עקזיסטירונג אין אויב מען הערט אפילו ווענען אנטמיסטישען אין גריכענלאנד דארף מען עס אננעמען מיט פארזיכ-טיגקייט. ביי פאליטישע צוזאמענשטעלונגען, וואס הא-בען גארישט קיין שייכות מיט יודענטום, כאפען זיך אויבערעם געוויסע גרופען אן דעם יודישען אר-בומענט אלס א דעמאנישע פאלעם אין פאלי-טישען קאמפא. אבער די פאלגען דערפון זענען אין פערשידענע לענדער נישט גלייך. אין גריכענלאנד ביי אזא גרויסער פינאנשאפט פון דער רעגירונג און בעפעלקערונג צו יודען, איז נישט פיהרען קיין רייד ווענען וועלכער עס איז עקסטרעמינאציע פאליטיק, מיט קלענער ציפערעוואסטער אויסרעכענונג, וואס זאל זיין גענען זיי געווענעם און קאנסעקוענט דע-אלייזירט.

אין דער לעצטער צייט בעמערקט זיך א נאצי-בערענדונג אין דער מאטעריעלער לאגע פון דער יודישער בעפעלקערונג אין גריכענלאנד. די יודען זענען דאס רוב געווען בעשעפטיגט אין דער טאפאס אינדוסטרי און זיי האבען פערלירען זייער פרויט, גריכענלאנד האט פערלענעט דעם עקספארט פון איהרע פערטיגע טאפאס - אויסארייטונגען - אין

פונקט אזוי ווי זייט א לעגענדע צייט אין וואשינגטאן, אזוי איצט אין לאנדאן האלט אפ איהרע זיצונגען א ספעציעלע קאמיטע, וואס איז געשאפען געווארען בכדי אויסצופארשען די פראגע פון דער פרייזשער קריגס-אינדוסטריע, די אינזיג-סיו איז ארויס פון פארלאמענט, אבער די מיט-גלידער פון דער קאמיטע זענען בעשטימט גע-ווארען דורך דער רעגירונג. די ענגלישע - אי-קעסט - אקטיוויטעט דערמיט פון דער אמערי-קאנישער, וואס זי מיינט אויס מיט אלע מעגליכע מיטלען דאס בעריהרען די פראגע. וואס וואלטען געקענט שאדען ברענגען די אינטערעסען פון לאנד-פערטייגונג אדער די געציהונגען פון „ענגלאנד“ מיט אנדערע מלכות. ערשט מיט א קורצער צייט צוריק האט דאך ענגלאנד געמאט אינטערעסירטע ביי דער רעגירונג פון די פאראייניגטע שטאטען געגען דער צושטארקער פאראייניגטער שטייט פון די אמעריקאנער פארלאמענטאריע, וואס ווילען זיך דערגרייכען צו די עוואלונגס-סידות. עס האט זיך געהאנדלט וועגען די בעציהונגען פון מארגאנס באנק ביי די רעגירונגען פון דער מערב אייראפעאישער קאליציע בעד דער וועלט-מלחמה - טעבאטאר ניי האט אנגעזאגט טענסאציאנעלע רעווע-

## ספעציעלע ענגלישע קאמיטע

### אויסצופארשען די טעמיגקייט פון דער פרייזשער קריג-אינדוסטריע

לאציעס. דער ענגלישער אמבאסאדאר אין וואשינג-טאן האט צוליב דעם דאזיגען ענין צוויי מאל בע-זוכט דעם לייטער פון אמעריקאנישען אויסער-מיניסטעריום, מאכענדיג בעווארענישען געגען דעם צושטעלען דער אויספארשונג קאמיטע פון פא-לאמענט די פערטויליכע דאקומענטען, וואס הא-בען א שייכות צו דער ענגלישער רעגירונג אדער צו איהרע פארשטעהער. אין ווייטען הויז האט פרייזשעס רעוועלט אפגעהאלטען א לענגערע קא-פערענץ מיט מיניסטער חול און אנדערע קא-שטעהער פון רעסארס פאר אויסערליכע ענינים ווי אויך מיט די מיטגלידער פון דער פארלאמענטס-קאמיטע, דער רעוולוטאס איז געווען א צעמלע-רונג פון קאמיטע וועלען געפיהרט ווערען מיט דער פאר-זיכטיגקייט, בכדי נישט צו דערהערען צו קאמפלי-קאציעס אין די בעציהונגען צווישען די פאראיי-ניגטע שטאטען און אויסערליכע רעגירונגען.

דאס אלץ איז פארגעקומען אין פארגעגענעם חודש. איצט, תיכף נאכדעם ווי עס האט אנג-הויבען איהר ארבייט די לאנדאנער קאמיטע, האט דער סענאטאר ניי פארגעלעגט איהר צוצושטעלען פערשידענע דאקומענטען, וואס זענען ענטדעקט

געווארען בעד דער אויספארשונג פון דער אמערי-קאנישער קאמיטע און וואס האבען א דירעקטען שייכות צו דער בריטישער קריגס-אינדוסטריע. די לאנדאנער קאמיטע האט העלליך געדאנקט און האט יעדעפאלס „דעווייל“ זיך אפגעזאגט זיך צו בעקענען מיט דעם פארגעלעגטען מאטעריאל. ביראזיעס האט נאך די ענגלישע אויספארשונג נישט געגעבען קיין שום עמאציאנעלע מאמענטען ביז עס איז נישט איבערגעלייטעט געווארען דער ראפארט, וואס איז צוזאמגעשטעלט געווארען דורכ'ן פארשטעהער פון לינקען פליגלעל פון דער ליבבור פארטיי פון די ענגלישע צייטונגען האט נאך דער „דיילי עראלד“ פערציענטליכט א גרע-סערען בעריכט פון דאזיגען דאקומענט, צוגעבע-דיג דערצו א רייע אינפארמאציעס, ווי די אוי-טאנען פערזיכערען שטיצט זיך דער ראפארט אויך אפציעלע ציפערען.

אין די לעצטע יאהרען איז שטארק געשטיגן דער עקספארט פון געווער און אמאניציע בעווי-זערס קיין כינע און יאפאן. אין 1930 איז קיין כינע עקספארטירט געווארען פאר 16,700 פונט שמעלינג, אין 1933 - פאר 223,500 פונט (ווייטער זעה ס'רע זייט)



פון מארשאל פילסודסקים רעזואלוציאנער ער פערזאנלעכייט

די קאמפס אקציע הויבט זיך אן  
דער פאסט צוג איז נאך אין בערענגא און  
לייפען די באיאנצערס פון אריזענעסססססססס  
זינס פאסט-הויזאן. דער באיאנצערס בעלאגא וועט  
א דרענגעל וועלכען ער האט אין וואלד אפגע-  
זען איבער די שוויצע פון וואגאן, איינמאל  
ווייטען א דריטען מאל. דער וואגאנערס בא-  
ווערענער בעגלייט דעם פאסט-וועלכער,  
יגנט ארויס פון וואגאן און הויבט אן שייט  
די באיאנצערס. ער טרעפט אבער נישט.  
(פארטעצונג קומט)

אויף אויף די רעלטען פֿון דער באַהאַן  
נציע, עס קלאַפֿען די טאָראַטען די רעדער  
ען ביסלעכעוויי פֿערטאמעוועס און דער צוג  
טאן אַן אַלגענאמער. פֿאַר די אויגען פֿון די  
וואַנעס לויפֿען דורך, דער לאַקאַמאָוו דער  
טאן און באַגאוש-וואַגאָן, דער וואַגאָן וואו דער  
דול געפֿינט זיך. עטליכע זעלבער שטייען מי  
אַפֿענע אַרױסגעבן פֿון וואַגאָן, די איבעריגע  
טאן אַרױס דורכן פֿענסטער.

דאגט די באיאנצשט, מען זאל זיין גרייט צו דער  
אקציע. קיינער דארף אבער קיין זאך נישט טאן,  
כל זמן מען וועט נישט דערהערצן אויפרייס פון  
דער ערשטער סיגנאל באמבע.  
דער פאסט - צוג קומט אן אייף דער  
סטאציע פערדאן

דער פאסט-צוג פֿאָהרט פֿערביי דעם סעמאפֿאר  
לעצטן סטאנציע. די בודקע פֿון וועג-ווייזער און

באלד נאך דער ערשטער גרופע באיאזאציע  
איז אונזע די צווייטע, אין בעשטאנד פון 2 מאן.  
בייזע האבען לאנגזאם געשרייט איבערן פערץ,  
אפגעקוקט אויף א היפשען מהלך איינער פון צוויי-  
טאג אויפן עקסאל און געזען שטיל און ליידיג.  
ערביי אין א ווינקעל איז געשטאנען א בעאמטער  
פון טעלעגראף מיט עפעס א פריי. יעדע ווילע  
פלעגט אויפ'ן פערץ אריינפלייטן א יודישע מיי-  
טל. דאס האט מען געזאגט אויפ'ן צוג.

דער באיאחעץ גיבאלסקי, וועלכער האט גע-  
שרייט אביצירן פערצן מיט אָנגעקאָמפּע קעסע-  
עס באַמבעס האט אנגעזאָגט אַ פּילרס מיט דער  
ווישער מידעל, וועלכע האט זיך מאַנגע איבער-  
געשראָקט ווען גיבאלסקי האט האַסט אַ שפּרונג  
געטון פון לעבען איהר, זיך נאָר דער פּאָסט-זאג-  
האט זיך דערנענטערט צו דער באַהן-סטאנציע.  
איצט גייען אַרויס פון וועגל זיך באַיאָואָנעס  
אַריינשטעלן און מאַמענטאָויש, אויפֿין פּערצן  
דאָסען זי ערשיינען, ערשט זיך דער לעצטער  
מינט, ביידע באַיאָואָנעס וועצען זיך אוועק אויף  
אַ קליטשען האַלץ לעבען דער באַהן-סטאנציע. דאָ  
אַבער איז פון ערגיץ אַרויס אַ בייזער הינטעל און  
געמוצען בילען. ביידע באַיאָואָנעס וועצען לאַנגזאַם  
אוועק צום פּערצן, שפּאַצירענדיג אַפּערקוט אויף  
זייענע מהלך פון ווירעל ברייט.

צולעצט איז ארויס פֿון דעם ואמעל-פֿונקט  
די לעצטע גרופֿע, פֿליסדנסקי, פֿריססאר, בייטער-  
באך, העלמאן און טעסער-פֿירק. אונזערע  
זיך, חוץ די מיינער-פֿינקט אויך אויפֿרייט-מאטער-  
זאלען און די קארביד-לאַפֿען, יעדערער פֿון זיי  
גייט אָפֿערדיקט, און ווען דער צוג דאַרף שוין  
אָננעמען לייענען זיי אוועק די אויפֿרייט-מאטער-יאַל  
ציענען דער וואַסער-פֿאָמפֿ.

די ארץ גערדעקטע ווארשעווער גרופע אומגע-  
דער אפיסירערנע פון וואלצער סלאווען, פארהאט לויטן  
פלאן מיט דעם זעלבנעם צוג, וואס ווילנע ביז ענדא, א-  
ריינגענוי וועגן זיין אוועק צום ווילנער האקסל,  
דאס איז ווערנען א ייגער פ א חוועטע האקער געקויפט  
באקאנטלעטען פון דינסטן און האבען זיך אויסגע-  
זעצט אין פערזענלעך וואגאנעס.

אונטערזעצט האבען די 5 באיאָנצעס פֿון  
פֿער וואַרשאַווער גרופּע, וואָן דערקאָנדיגט, צי עס  
פֿאַרזען גישט אָין צוג אָין מיליטעריילע און און  
זענען זיי בעוואַוסטע. סיאי קענען קעגנאַסן, אָן  
ווען די פֿאַר צעהנדיג מיליטעריילע וואַלען קומען  
צו הילף דעם פֿאַטערלי פֿון פֿאַסטוואַנאָן, וואָל אימ-  
צער פֿון דער גרופּע אַ שלידער טאָן אַ פֿאַר  
שטאַדטס אַרײַן צאָנטרעסען.

אין ניו-האליקס, איז סלאוועק און סוויסטי  
ארויס אויפ'ן פערצן אכטונג געבען צי עס זענען זיך  
נישט אין צוג קיין מיליטער-אפטיילונגען. און ווען  
דעה צוג איז אפגעטאנגען און קיין פרישע מיליטער  
לייט זענען נישט צוגעקומען, האט סלאוועק אנג-

Dr.  
**Wolkowyski**  
דאָקטאר זיך איבערזעצונג אײַנז  
**ציגער-גאס 11**, טעל. 02-238  
געזונט און אײַן הױז-און ווענערישע  
טראַנקוויזשען, מענער-שוועכע  
פון 8-11 פּרײַטאָג און פון 4-9 אונטער

**פאר נייע וואהלן צו דער בערלינער קהילה?**  
דער ענטשיידונגס-קאמטע איז דייטשען יודענטום האט זיך אנגעהויבען

האַלטען זיך. לגבי היטלערס פארטיי, וועגן  
האַט א. א. וו.

[illegible]

די געשאפענע סיטואציע פאָדערט אלע קלוגה-  
ט אויפ'ן יידישען פראנט. און דאָ שפילט די  
ליבדער קהלה די בעדייטעסטע ראלע. בין אַהער  
נען יור. די ציוניסטען, כדי גישט און ברעכען די  
פאר אַהדה בערגונגעס מיט קליינע נחמה,  
סובסידירט פאר די נאציאנאלע פאָנדען, פאר  
וויק. פאר ניי־געשאפענע יידישע פאָלקס-שולען  
און. די אַסימילאטארישע פיהרער פון דער  
האָבען געמינט, און דאָס וועט אויף אַנגרין  
משחים צייטן. זיי האָבען געהאט אַ טענה.

די ציוניסטישע גרופען האבען לעצטענס בע-  
סאטן אויפצובעמערן דעם ענטגלינגען קאמף פון  
דער געזעלשאפט. זי קהלה אין בערלין און אין אג-  
דער גרעסערע קהלות אין די הענט פון בעוואוסט-  
גאנגענע אגאגאלע עלעמענטן. וועלכע קעמפן-  
ען יארערן לאנג — נאך איידער מען האט גע-  
מאכט וועגען א היטלערדייטשלאנד — פאר דער

מ'זינגער ווירשער פֿעלקס-קהלה, און עס האָט  
שוין אנגעזאָגט געצייטעטן די וואָהל-קאָמ-  
מער. יעדע טאָג קומען פֿאַר פֿערמאָלונגען,  
מיטעס אין דער ווירשער פרעסע, די אָסימל-  
טען ווערען זיך נאָטירירט און זייער אַז אָבער  
פֿערפֿען זיך שוין מיאסט דרהאנגען — אָבער  
אז איז שוין אַ גסיסה-קאַמף פֿאַרן סוף... טרוי-  
גן געבונדן וואָס ביז היינט, נאָך צוויי און אַ  
יבֿי יאהר היטלער-רעזשים, האָבען די נאָציאנאָל-  
ליידיגן יידען צוגעוואַרט, אימט אין אָבער נישטאָ  
צייט צו פֿערלירען. צופֿיל וויכטיגע פֿראַבלע-  
ן וועלכע פֿעריהערן דעם תּוֹר־עקזיסטענץ פֿון  
מען יידענטום, מוזען אין דער נעכסטער צייט  
עס ווערען, זיי קענען און וועלען געלעזט ווע-  
נאָר פֿון מענטשן, וועלכע זעהען אַז דער רעפֿ-  
נישט דורך קלאָרטע פֿירלען. און צו זעהען  
דאָ איז היינטשלאַנד אַ סך.

יוסף הלוי—לאנששענער.

(ספעציעלע קארעספאנדענץ פון בערלין)

ען מיט אנדערע אסימילאטארישע ארגאניזאציעס  
אָטען מיט פעטיציעס אויף פעטציעס, כדי צו  
היטער דערפון. מ'האט געמאכט די פערשע  
שטע משנה'דיגע פעטציעס צו. אַנד, אלס  
שען מרוב, וועגן ארגאניזירען א סעפארעצן  
שען קארפוס און ווי ס'הייסט, זענען אַזעלכע  
ווען אפלייג א פאר טויזנטע בעליגער דערפון...

איצט איז דער געזעצ וועגן מיליטער־דינסט  
 דערשיינען און האָט געמאכט א סוף צו אַלע  
 דע האַפֿטונגען, ווי, די אַסימילאַנטען, מכל  
 כּח, וועלען נישט האָבען קיין מעגליכקייטן,  
 צו בעווייזען וויפֿער פֿאַטריאָטיזם, וויפֿער דייטש  
 דער אידוועג קלאַר האָט זיי ענדלעך געלעבט  
 אויפֿען צו זעהען, אַז זיי האָבען געלעבט אין  
 זעהען, דאָס די בעזיהונג פֿון דער היסטער־דעני  
 גלבי די יודען קען זיי ענדערען. פֿערקלערט,  
 ס׳איז בעקאַנט פֿון די י.ט.א.  
 יגראַמען, האָבען אַפֿיעלע אַרגאָנען  
 דער היסטער־פֿאַרטיי ביים פּאָליטיקערן און  
 מיליטער־געזעצ, אין גרויסע אַרטיקלען זיי  
 היסטעריקע בעזעפֿטיגט מיט די לעצטע פֿורבֿען  
 די אַסימילאַנטען, פֿאַר יעדען פֿרייז צו פֿער־  
 ען דאָס „אומגליק“ פֿון נישט אַננעמען זיי יודען  
 מיליטער און מיט שאַרפע ווערטער אַגעזחונטען  
 פֿון אַפֿילו דירעקט געוואָרענט אויפֿצוהערען  
 די לעצטערליכע פעזיציעס צו די מיניסטראַרען,  
 אַ קינדער וועט די פעזיציעס נישט אָנקוקען און  
 וועלען וואַנדערען אינש פֿאַפֿיר־קעסטעל... פֿאַר־  
 בלעק האָבען דערביי נישט געזעהען קיין גאָר־  
 יפֿען געזעצ די יודען וועגען וויפֿער פֿרייהערדיגען

דער גייער היסטאָרעזשיס אין דייטשלאַנד  
האַט ביי זיין איבערנעמען די מאַכט אָנגעטראָפֿען  
אויף א יודענטום, וואָס איז געפֿהעסן געוואָרען פֿון  
אַסימילאַטאָרישע ליבעראַלע מענטשן. די רעפֿער-  
ענטאָנען פֿון דער פֿיליזאָפֿיע קהלה איז נאָך גע-  
וועלט געוואָרען אין יאהר 1930. ס׳האָט שוין  
דאָן געשוועבט די היסטאָריסכע איבער דייטשלאַנד,  
אַבער וואָס גרויסער טייל פֿון דייטשען פֿאָלג האָט  
אויך דאָס יודענטום נישט געקאָלט וועגן און מיט  
אַ לעצטער אָנשטרענגונג זיך אָנגעקאַמפֿט אין דעם  
ווינקעלינגן שוץ פֿון ליבעראַליזם און דאָס אויך.  
אָנגעווענדעטע אויף אַ אָנגעלעבנדיגייטען פֿון אַ  
יידישען ברייטן. ס׳איז אַלעז אַזויס אַ מערהייט  
פֿאַר די ליבעראַל-אַסימילאַטאָרישע פּאַרטייען און  
די נאַציאָנאַלע ציוניסטע פֿעלעמענטן האָבען זיך  
געמוזט געבונגענען מיט אַ פֿאַר גאַנצטען. דאָן  
איז געקומען דאָס יאהר 1933. ס׳איז געוואָרען  
קלאָר, אַז ס׳מוז פֿעסען געשעהן אין יידישען לע-  
בן, וואָס וואָל אַויסדרירען די ענדערונג אין יי-  
דישען לעבען געפֿאַ. ס׳איז דאָן געשאַנדן געקומען  
די ״רייכטערטעטונג פֿון דייטשע יודען״, וועלכע  
זיז געבונגען געוואָרען אין געטראַכט אלס אַן  
רעפֿערענסטאָנק פֿון גאנצען דייטשען יודענטום און  
אונטערשייד פֿון פֿאַרטיי און מיינונג. מ׳האָט פֿער-  
בונדען גרויסע האָפֿנונגען, מיט דער גרינדונג פֿון דער  
״רייכטערטעטונג. ס׳האָט זיך אַלער אַרױסגעוויזן,  
אַז די קליינליכע פּאַרטיי-אַנגעקערמיען פֿון די איינ-  
צעלע גרופֿען האָבען אויך דאָן נישט אויפֿגע-  
הערט, ווען אַחדות וואָלט בעדאַרפֿט זיין די איינציג  
מעגליכע פֿאַרם. כלפֿי-חזן צו דערוועקען דעם איינ-  
דוק, אַז דאָס דייטשע יודענטום האָט זיך אין  
עצה פֿון גרויסער פֿעאָרן פֿערטייגונג.

דער וויל זענען אוועק צוויי יאהר. ס'איז קלאר  
געווארען פאר יעדן, אז די עקזיסטענץ פון דיי-  
שען יודענטום אונטער די היינטיגע צינדגויגען  
זענט אים אן ארויסער וועט דערפון, ביז דאס  
יודענטום אין דייטשלאנד וועט זיך אפגעבען א  
חשבון פון דעם אמטלינגען מצב און דערפון אויך  
ציהען די נויטיגע קאנסעקווענצען. ס'איז געווען  
צייט, ווען די ראדיקאלע אטימלאנטען האבן  
נאך געהאט געוויסע האפענונגען, אז היטלער וועט  
צוריקהאלטען מיט זיין דיסקרימינאציע, אזא האפע-  
נונג, האט מען למשל, פערבונדען מיט דעם מילי-  
טער געזעץ, וואס מ'האט געקלויבט ביי די אטימ-  
לאנטען, אז יעדע וועלדן און מיליטער-דינסט  
נישט אויסגעשלאסען ווערען, תיכף ווי ס'איז בע-  
קאנט געווארען, אז מ'שראגט זיך ארום מיט דעם  
פלאן גענצליך אויסשלאסען די יודישע האנט. פאר-  
פראיינגונג פון די יודישע פראנט-סאלדאטען" צו-

**Doktor**  
**Z. Henrykowski**  
ספציאל-אָרצט פאר ווענערישע  
הויט-קראנקהייטן און מענער-שוועכע  
וואוינזאמער  
**9 טראַוועל 9**  
מער 262-98  
נעמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אונטער  
פאר פרייטאגס-און שבת-און פארמייטאגס

**Dr. H. LUBICZ**  
med.

אדר ה'תש"ס ווענערישע און געשטעלטע קראנקע  
 געלויבט 7 (פריהער 43), סעף 32-41  
 פאנסטער 8-10, 12-2 און 5-8 אונטער  
 און 9-11 בייטאג און יום טוב פון 9-11.  
 סאר דאמט - א בעזונדערער ווארטע-זאל.

הרינג-היוא-טעאטער  
**Zacheta**  
 זגערוזשער 26  
 הרינג און פאלגענדע טעג!  
 גאנצע וועג וועלכער פראגראם!  
 I  
 איהר האהייט  
 "קייט"  
 אין די הויפטאלען:  
 JANET GAYNOR  
 HENRY GARAT און  
 II  
 דעטעקטיוו-סעלען-דראמא א.נ.  
 קלוב פון דזשענטעלמענער  
 CLIVE BROOK מיט  
 אין דער הויפטאלען.  
 אהייט 14 מ' שבת און זונטאג 12 הייטאג

1956

וואס פאר א פאליציאנט איז בעסער—  
א ברויז אדער א בעווייבטער?

דריטעס, אַ חתונה-געהאטער פאָרגיגנט וועט  
ענדיג האָבען אַ ריכטעם מוגדיר, ווייל אַ ווייב,  
זי וועט אַפילו דערשטיקען איהר מאן, וועט  
איהם פריהער אויסרייניגען אַלע פלעקען פֿון  
אָנצוג כּי מען וואָל דערנאָך נישט פליאָס-  
ווען, אַז זי האָט שולעכט געהאנדעלט.

קורק, ט'איו גאָר נישט אויסצורעכענען די  
ללות פֿון אַ חתונה-געהאַטען פּאָליציאַנט. פֿער-  
הערט אַ פּאָליציאַנט אַ בחור האָט אַ היבש ביסעל  
גלוח

ערשטענס, איז אַזא באהן — פאליציאנט שטעל  
אומרהיג. און ווי קען ער זיין רוהיג, ווען  
זעהט פרייהלינג און פארק פערליסטען פארלעך.  
ע מעגלעך און ער נישט. וועט ער ווערען פערט-  
רט, טשעפען זיך צו פארלעך, וועט אָן רחמנות  
אנדעריאדען דעם המון, וואס ווארט אָפּ לעבען  
ניסטער זיך יונג פאַר און וועט אַרומגיין אַ טויזנט-  
יגער. דאס וועט זיין א שטעלעכען פאליציאנט.

מִן טָרָר דִּערצוּ גִישֵׁט צוֹלֹאָען, מִן טָרָר  
טֵט דִּערלֹאָען, אָ דער גִּלאַנץ פֿון דער פֿאַלִיצי  
אָרֶאָ. מִן טָרָר גִישֵׁט דִּערלֹאָען צו אָפֿ  
שטאַנד, ווען אַיִלִיסגערעכענען מאַמע וועט  
עֵן צו אִיהר טאַכטער, וועָט האָט זיך פֿערקוקט  
פֿ אַ פֿאַליציאָנט: „לֹא אָם, אַ שוץ יעדער  
אִיט אַיִן פֿעסער אַ קאָסאָקער מייסטער,  
דער אַ שיינע שטערנעוואָרד“

און מאקווינסקי פערענדיגט: „עס וואלט בע-  
ר געזעהן, מען זאל דערלויבען די פאליציאנטען  
בנה צו האבען. אין פערבלייך מיט אנדערע קאסא  
ראטעס איז א חייב, נאך אלעמען, נישט פון  
דערפער-דערפונגען. און פאר א פאליציאנט  
זי בייטיג וויל לעמען.“

מִן אִימָפֶט. עַר קָצוֹ אוֹיֵךְ שְׁלוֹם מֵאֲכֵצוֹ צוֹשֵׁנֶשׁ  
 אַ פֶּרְיוֹ מִיט אַ מֶאָן, וְהָאֵס הֶאָבֶען זִיךְ צוֹשְׁלֶאָגֶען  
 אִין גֶּאָס. בִּדִּי וְנִשֵּׁט צוֹ בִּרְכֶּען יִי מֵצִבְעִל פֶּהוּ  
 שְׁטוֹב; עַר קָצוֹ מֵעֵנְשֶׁלֶךְ רֵדֶדֶען צוֹ אַ שִׁיבְדִין אִין  
 רִיזֶהרִיץ אִיהֶם דִּירָךְ דֶּער אִימֶטְלֶערֶנֶג, אַז וְיִין  
 וְוִיב בֶּעִיטִס זִיךְ אִין שְׁטוֹב מִן טִרְפֶּרֶרֶן.

מיט איין ווארט - ער קען א סך זאכען, פון  
וואס עס דרינגט, צו א פאליציאנט, וועלכער האט  
גליקליך חתונה געהאט - איז א גלענצענדיגער  
פאליציאנט.  
ווייזט א פאליציאנט, וואס האט א ווייב א  
שלאק, האט זיך זיינע מעלות, ער וועט קיינמאל  
נישט פערשפעטיגען צום פאסטער אין וואס האט  
קיינמאל צו פירט נישט פערלעזן, ווייל ער וויל  
געדא שטיין אויפן הארט, איידער זיצן אין  
שטוב. אמת, צוז פאליציאנט שמייכלט נישט,  
אבער דערפאר וועט ער אויס מאכעסעטיש -  
צוז פאליציאנט ווארפט זיך, נישט קלענדיג - און  
טער אנאויטא, כדי ארויסצוראטעווען א מענטשן,  
ווייל זיין לעבען איז ביי איהם סיינדיג גארנישט  
ווערט.

און בכלל איז גוט, אז א פאליציאנט האט  
ווייב. קודם כל האט ער זיך מיט וועמען צו פער-  
ראטען. די גרעסטע דעדעקטיווען האלטען זיך א-  
עצה מיט זייערע ווייבער, ווייל נאך איידער די  
מאכט קריגט די ערשטע ידיעה וועגן עפעס -  
ווימזט שוין ווייטער אלס פרטים.

צווייטענס, דערנעהרט זיך אַ חתונה געהאטער  
פאליציאנט בעסער. אַנאָגעגעטענער — אַרבייט  
מי איהם העסער דער מוח און ער זעהט מעהר  
רעפרעזענטאבל אויס, ווען ער היט אָפּ פּעס אַנ-  
אמאסאדע.

מיט אייניגע טעג צוריק איז פֿערעפֿענטליכט געווארען אַ פֿעראַרדנונג, אז אין דער פּאָליציי זאָלען אָנגענומען ווערען בלויז בחורים, וועלכע חסלען שוין נישט טארען חתונה האָבען.

די דאָזיגע שטעקאווע פֿעראַרדונג איז פֿאַר  
אַ סך מענשען אַזויך לחלוטין אומבאַמערקט, עס  
האַבען זיך אָבער געפֿונען אייניגע, וועלכע זענען  
אָבער דעם שטילשוויגנדיג נישט אַריבער, צו די  
דאָזיגע געציילטע געהערט דער פֿערוואַסער פֿון  
לישער הומאַרפֿילער שרייבער קאַזאַל מאַקווינסקי  
ער האָט זיך נישט געפֿילט און אָנגעשריבען —  
אויף זיין ער קען דאָס — אַ גרויסען פֿעליצטאָן  
אין דער פֿערטיידיגונג פֿון דער „חנה געהאַטער  
פֿאַרדיי“:

„מ״ן גר״סר אפשיי פאר דער הערליכער  
פּוילישער פאליציא האט זיך צונ״פגעמישט מיט דעם  
פונקט אזוי שטארקען מיטגעפיל, פערשטעט צו א  
נעבענדיגען בהירישען לעבען — וועט די פאליציא  
שלעכט עטען און וועט ארומגיין מיט אפגעריסענע  
קנעפלעך.

לְאָמִיר בַּעֲטֵר־אֲכַטְעֵן, וְהָאֵם פֶּאָר אַ פֶּאָלִיצִיאַט  
אִין אַ בַּעֲטֵר־עֵר: אַ בַּחוּר אָדער אַ חַתּוּבָה גע-  
האַטער.

א פאליציאנט, וואס האט אין שטוב א סימפא-  
טישע ווייב, איז שטענדיג צופרידען, איידעל און  
עלעגאנט. היילסלאזע דרויען וועט ער שטענדיג  
הערפול ארבעטסלערן אבערן ברוך, צאייניג  
זאם קינד וועט ער שיצען און - ווער ווייס -  
אפער וועט ער איהם אפלייגן אין קאמיטאט און  
ינגען און הערציג וויג ליד, וואס זיין ווייב ינגס  
און זייל זיין סימפאטישע ווייב קליפט רעטעלעך  
און שטיינדיג ביי די גאסען דעקוראציעס - וועט  
זיין זיין דעקוראציעס דעקוראציעס דעקוראציעס











# טעאטער דאזאמאשטי זינא גארדענער

פארשטייט זיך, גרויסע טעאטער-סענסאציע: דער אפערטן-שטערן פון דער יודישער בינע, ליבינג פון אמעריקאנער און לאדזער פובליקום איז צוריקגעקומען פון אמעריקא און טרעט אייננעמען אויף פילם אייגנע נאכשטפילען. פריער איז די ווייטערדיגע אנאנסע.

## דאזא - ווינקל דונער, בליצען און ראדיא ראדיא - א מיטעל אויף צו פערדייטען יך פון א דונער

מעטערעאלאגיש ערקלערט זיך דאס געוויסער צוויי: די קאלטע מאסע לופט דרינגט אריין אין דער אגלעכער אומגעוויינלעכער, די דערווארטעטע און פייכטע לופט שטייגט העכער און קיבלט זיך אפ, דערביי גיט זיך פון זיך צווייטע די גאנצע מאסע וואסער, וואס זי פערמאגט, אז דער לופט-שטראם נעמט געוואלדיג קאפערשטייגען, הויבען די גרע טערע טראפענס רעגן צו צעשפריצען זיך אויף די קלענערע און ביים געוויסערע פאלען זיך פאלען זי אראפ אויף דער ערד, ווען די קליינע טראפענס שטויסען זיך אן אן די גרויסע, קומען ארויס עלעקטרישע לאדונגען, אדער, ווי מען רופט עס אנדערש - עלעקטרישער שטראם אין דער שטרא-סאפערע.

די שפאנגע פון דעם דונער-שטראם מאכט אויס בערך 20,000 אמפערס און עס געדויערט פון 1 סעקונדע ביז און הונדערטעל פון א סעקונדע, וואס עס קען ווערן, ווען א דונער פאלט אריין אין דער אנטענע, וועט דא נישט גרענעט ווערן; עס געהט גיכער אין דעם, וואסער איינפאלט דער דונער קאן האבען, ווען ער פאלט אריין אנטענע פון דער אנטענע, אין דאס פאל וועט זי ווירקונג פון דער דונער זיין פונקט ווי די ווירקונג פון דער אנטענע פון דער ראדיא-סטאציע מיט א קאלא-סאלער ענערגיע, די איינפאלט-סטאציע, ווען די אנטענע איז נישט געווארענט, קאן דאס האבן די שרעקליכע פאלגען פארן געוויסער, דער אריינגעפירטער שטראם פון דונער וועט נישט אדורכגעהען די צוועק פון אפארט, נאר ער וועט זיך אראפבלאזן גלייך צו דער ערד און אויסן וועג קאליע מאכען די רעזולטאט און לאמפען, און די אנטענע פון די ראדיא-אפארטען איז די שפאנגע פון דעם דונער אריינגעפירטער שטראם פון 20 ביז 30 אמפערס און דורך דעם קאן אויסברעכען א שרפה פון די ליכט זיך אנטענע און צו דעם אלעס - דערשלאגען דעם ראדיא-ערער, וועלכער מאנד פולירט ביים אפארט, צום פערטען זיך פאר דער דראהענדיגער געפארהר זענען דא פערשידענע טיפער-אנטענע-דונער-אפארטען, וועלכע מוזען גע-מאכט זיין און פערלעטען רעגלעמסיע, דער ערדונג-אפארט מוז זיין א קורצער און בילדען א גראדע ליניע, אמבסטען איז בעסער א געוויסער - אבטי-לען פארן ראדיא-אפארט די אנטענע און די ער-דונג.

א גוטע אויסערליכע אנטענע העלפט מיט, אז די אטמאספערע שפאנגע זאל זיך אויסלאדען, נאר איידער זי ווערט געפעהרליך, ס'איז אבער טוען, ווען מען מיינט, אז א דרויסנדיגע אנטענע קאן צוהייער א דונער.

די אטמאספערע וועט אויספירטען קומען פאר און די העלערס, ווי קאנצענטרירט, רוישטען, און געקאנצענטרירט, ווי קענען פארקומען מיט און קראפט, אז זי פערטליכען אפילו די איינפאלטע פון דער שטארקער לאקאלער סטאציע, וויסנען זענען די אטמאספערע-אויספירטע-לאנגען און ס'שוואכער אן דעריבער קומען, ארויס די ראדיא-אפארטען סטאציעס, וואס ווערן צייט האט מען זיי איינגענומען נישט געקאנט הערען, אום וויסנען ריין און קלאר, דער ריבער מוז מען טאקע דורך דעם, און פערלויף פון די ווער-העריש זיך בעגליגען מיט אויסגעהמען בלויז די שטארקע סטאציעס, אפילו ווען די אפארטען וואלטען פערמאגט די גרעסטע אויסשפרייטונג און סעלעקטיוויטעט, שוואכע סטאציעס וועלען ווערן צייט שטענדיג פערטליכע ווערען דורך די אטמאספערע וויסנען אויסלאדונגען, טאקע צוליב דעם האבען די ראדיא-סטאציעס די לעצטע צייט גענומען פערטליכע ווערן ווערן פארשטען און עטליכע צעהנדליג, און אפילו ביז עטליכע הונדערט קילא-וואט אין דער אנטענע, בעקאנט איז דאך, אז ביז א גרויסער אויספאל-קראפט זענען די אטמאספערע וויסנען אויספירטען ארויס, און פילע וואס קאנען נאך אין א גרויסער מאס פערקלענערט ווען דער דונער אפשוואכונג פון דער רעאקציע.

דער איינציגער גיווא פארן ראדיא-טעכנישען וויסנען זעהט נישט פאר אז עס זאל אזוי גיך זיין א-וויקאמער און ביליגער פילטער, וועלכער זאל קענען צווייטען די צווייטע וויסנען ביים אויספאל-מען, וואס די אטמאספערע וויסנען אויספירטען ווען דער דונער אפשוואכונג פון דער רעאקציע.

## אלעי א.ג. פון דער האנסדארט פעליציא קאז

איז נעכטן פיערליך געפערט געווארען אין "אידראוויסקא"

נעכטען איז אין "אידראוויסקא" פארגעקומען די פיערליכע איינזעהונג פון אלעי א.ג. פון דער האנסדארט, פאליציא קאז, די פרוי פון דעם אין לאדז פערקאנצענט עסקן, קאנסול מאקס קאז, איז אין די לאדזער געוועזענע פאליציא קאז פערקאנצענט פאר א זעהר ענערגישע און איבערגעגעבענע פילאנ-טראפע, איהר הויפט-ענערגיע גיט זי אפ דער אין לאדז נאכליכער אינסטיטוציע, "אידראוויסקא" וואו זי איז אקטיוו טעטיג, די לעצטע צייט האט זי פיל אויפגעטון פאר דער אינסטיטוציע.

די פערזענלעכע, וועלכע איז אידראוויסקא פאר די קאז דאנקבארקייט פאר איהר אנערקענטער ארבייט, האט בעשלאסען צו מאכען אין "אידרא-וויסקא" פארק אפאלע, א.ג. פון דער פרוי פארגעקומען די פיערליכע איינזעהונג פון דער אלעי, הגם די איינזעהונג איז בעשטימט געווארען אויף 4 נאכמיטאג, האט זיך שוין 3 נאכמיטאג אויפן אלעקטאדערער וועג גע-צויגען א קייט פון אויטאס, דאס זענען די איינ-צולאזענע געסט און מיטגלידער פון דער פער-וואלטונג געפארהרן צו דער פיערליכקייט.

פיינליך 4 נאכמיטאג, האבען זיך ביים אריינגאנג צו דער אלעי פערזאנלעכע די צעהלרייכע געסט, פערזאנלעכע מיטגלידער און פרעסע-פאר-שטעהער, די פיערליכקייט עפענט דער פער-מיטגליד ארוי, רובין, אין קורצע ווערטער שיל-דערט ער די גרויסע ליסטע פון דער פרוי פאליציא קאז פאר "אידראוויסקא". ער אפלייט צו די אנוועזענע פרויען, זיי זאלען זיך אראפנעמען א ביישפיל פון דער איידעלער פרוי, אויף ווע-מען נאמען ס'ווערט איינגעווייזט די אלעי.

א ווארט צו בערגייגנע נעמט דאן איינער פון די פענסאנערען, וואס איז איצט אין "איד-ראוויסקא" אויף ערהאלטונג, ער דאנקט דער פער-וואלטונג.

## גרויסער בעזמא-אווענד אלע ארטיסטען וואס שפילען אין לאדז בעטייליגען זיך איז דעם גראנדיעזען אווענד

אלע יודישע און פאלישע ארטיסטען, וואס שפיל-לען אין די לאדזער טעאטער ווי אויך דער קאנסארט פון דער סינאגאג, די לואוויסט, וועלכער וועט מאכען אפאל מאל רחמים, און דער סינאגאג-כאז אונטער דער ליסטע פון דיריגענט דארג-וואנסקי.

אלע פארגעקומענע צו דעם גראנדיעזען אווענד זענען אין פאלען גאנג.

## צום שליסען פון יאנקעל אדלערס אויסשטעלונג

נעכטען איז געשלאסען געווארען יאנקעל אד-לערס אויסשטעלונג. אין משך פון נעכטיגען טאג האבען די אויסשטעלונג בעזוכט א גרויסע צאהל מענשען, וועלכע האבען די אויסשטעלונג נאך נישט געזעהן און אזעלכע, וואס האבען געוואלט אין ווארן פערשטעלען די בילדער פון דעם וואנ-רעברארע קינסטלער און האבען די אויסשטע-לונג בעזוכט איינציג מאל, און ווערן האבען זיך אין לאקאל פון דער אויסשטעלונג פערזאנלעכע איינציג פריינד און פערעהרער פון קינסטלער, אפ-געגעגענען זיך מיט דער אויסשטעלונג, מיט דעם צאט, וואס האט אין משך פון עטליכע ווא-כען געדינט אלס פונקט, וואו מען האט געקאנט הערען עפעס א פריש ווארט וועגען קונסט, וועגען נייע וועגען און מאדערנע שאפען.

עס איז פארא צו עמערקען, אז א חוץ דעם גרויסען מאראלישען ערפאלג - האט די אויס-שטעלונג געהאט אויך איינערסטען מאטעריעלען דאנקמאל.

## די מאדע-רעווי איז "טיוראלי"

די מאדע-רעווי איז "טיוראלי", וועלכע איז איינגעארבעט דורך דער לאדזער האנדעווערקע קאמער האט ארויסגעווערען גרויסע פערזאנלע-רעסירונג ספעציעל אין די דאמען-קרייזען. פערזאנלעך, וועלכע בעזוכען די מאדע-רעוויס פסדער האלטען, אז דאס ערשטע מאל איז א-אונטערגעהאנג פון דער ארץ ארגאניזירט געווארען מיט און פערזעהט און אזוי אינהאלטסרייך ווי דאנקמאל.

**Dr. L. Berman**  
med. **L. Berman**  
צעגעלניאגא 15, טעל. 149-07  
ספעציעל-אויסגעבן פאר זעכסער-שוועכט-בעהאנדלונג  
אין סעקסועלע בעהאנדלונג  
נעמט אן פון 11-8 און פון 8-4 אונטער  
זונטאג פון 1-9 פארמיטאג  
פאר אונטערמיטלע-7-טעניש-פרייזע

## דרי גרויסע אויספאלונג פון די שילער פון נימאזיע פאמארסא 46

די שילער פון דער פאלקס-שול און גימנאזיע ביי דער געוועזענער צו פערשפרייטען טעכנישע וויסנשאפט צווישען יודען (פאמארסא 46) הא-בען פאליגע וואך איינגעארבעט 2 גרויסע אויס-פאלונגען.

דעם ערשטען אויספאלונג האבען געמאכט די שילער פון זעקסטען קלאס פון דער פאלקס-שול אונטער דער אנפיהרונג פון ליטער פראפ. גלאס צום פאלישען ים, די שילער האבען בעזוכט גינע, דעם פארט, דעם האלב-אינזעל העל, האלעראווא און די אייל-פאנטיק אין גינע, אדער דעם האט דער אויספאלונג בעזוכט אלע פלאנצונגען פון דער פאלישער קולטור אין דאנציג און צאפאט.

דעם צווייטען אויספאלונג האבען איינגעארבעט צייט געמאכט די שילער פון דער פינפטער קלאס פאלקס-שול אונטער דער אנפיהרונג פון דעם קלאס-פאלישער פראפ. באראן און דער לעהרער פרוי יאנקעל-וואו, קין קראקא.

די קינדער האבען בעזוכט דעם וואוועל און די קריפטע וואו סינעפינט זיך די טרונגע פון מארשאל פילסופיק, דעם געדענק-בארג א.ג. פון פערשטארבענע מארשאל. וואו די קינדער האבען צוגעלעגט ווערען הענדלעך צו דער ארבייט. ס'ר-קענניגע, דאס שטאט-פירטעל קאזשימיעז, דעם אלטען יודישען בית-עולם, די אלטע שוהל, וועלכע איז נישט רעמאנירט געווארען זייט דעם קעניג קאזשימיעז דעם גרויסען, די געדענק-טאוועל פון די קראקאווער יודען לבבד דעם קעניג קא-עלען, דאס קבר פון רמ"א, דאן זענען די קי-דער ארויסגעפארהרן קין וועלכע שטאק אין די וואל-גרונדען.

אויך די 1, 2 און 5 גימנאזיא-קלאסען הא-בען געמאכט איינפאלונג קין קראקא אונטער דער אנפיהרונג פון פראפ. לולא. די שילער האבען בעזוכט די קריפטע, וואו סינעפינט זיך די טרונגע פון מארשאל פילסופיק און אלע איבריגע אל-געמיינע און יודישע וועהענטוויידיגקייטען אין קראקא.

## נעשי, טע אפערטע פארן טעריכט

(א) ווי מיר דערוויסען זיך, זאל מיטוואך דעם 5 ד.ה. זיך אנהויבען דער פראצעס געגען די געשיקטע אפערטען, וועלכע האבען (זיך) פערשטעלט פאר פאליציאנטען און אדורכגעפיהרט א רעוויזע אין דעם טויש-קאנסור פון דער פרוי טראנאפע (פיעטקאווער 22). ווי בעקאנט האבען די פסעוודא-פאליציאנטען "קאנפליקט" ביי דער טראנאפע 4000 זלעטעס, 5,300 רומענישע לעי, 4850 פראנק, 1000 טשעכישע קראנען, 1500 רייטער מארק און 400 דאלאר.

דער דאזיגער פראצעס וועט פארגומען אין קרייז-גרונט און צוליב דעם אונגעווענליכען אפ-פאלג פערברעכען רופט ער ארויס א גרויסע פערזאנלעכע איינזעהונג אין שטאט.

## גנבות

(א) שמואל בובעק (דאנאטארשטיק גאס 13) איז געקומען אין פיינא-זאמט בעזאחלען שטייער, און דאס האט איהם עפעס א גנב ארויסגע-צוי-גען דעם פארשטעלע מיט 15,000 זל. מומן, און 8,000 זל. אין וועקסלען.

דער געליטענער האט מיטגעטיילט דער פא-ליציא.

הענעך קרול (פאמארסא 72) האט געמאל-דען דער פאליציא, אז פון זיין מאגאזין אויף פא-לדונאוו 4 האבען גנבים ארויסגעטראגען 17 שטיק סחורה אין דער ווערט פון 4000 זל.

ביי יאנקעל גאטליב (גארטוואויטש 14) האט מען ארויסגעגעבן עטליכע שטיק פאדשעווק סחורה אין דער ווערט פון 800 זל.

## פשוטלאנד פאלעסטינסה

דער וועטער גומער פון דער אילוסטריטער פאליש-יודישער וואכען-צייטונג, "פשוטלאנד פא-לעסטינסה", וואס איז גאר-וואס ערשינען ענט-האלט ווער פערעהרענדע און אינטערעסאנטע אינ-פארמאציעס, ארויסגעפאנענע, רעפארטאזשען, און ארטיקלען פון בעקאנטע ארץ-ישראל'יגע שרייטשטעלער.

## גראנדיעזער האנצערס פון שיר-כאז אי "העלענאו"

שבת, דעם 15. יוני קומט פאר אין פארק "העלענאו" א גראנדיעזער קאנצערט פון "שיר-כאז" אונטער דער לייטונג פון פראפ. י. פייזשיס. עס נעמען אנטהיל דער געמישטער כאז, סאליסטען, דער סימפאנישער אקעסטער און דער אקעסטער ביים "שיר". אין פראגראם קומען אריין די שער-טע שפאנגען פון קלאסישען און יודישען רע-פערטואר.

**DR. MED. H. Rózaner**  
ספעציעליסט פאר  
הויט, ווענערישע און סעקסועלע קראנק.  
NARUTOWICZA 9,  
tel. 128-98.  
נעמט אן פון 1-9 נישט און פון 9-5.



# האָפּפּאַרמ = בעזענענדיג

## דאס געבאט פון דער שעה

אין די קרייזען פון די חוגע פירנעליכע יודישע ספארטסער ווערט אים ענדליך רייע דער געדאנק וועגן שאפן בערינגונגען צו ערמעגליכע א פער- אייניגונג פון די חוגע ספארטסער, וועלכע גע- ווערען צום וועלטספערבאנד „מכבי“.

אויך אין די רייען פון אונזערע ספארטער ריינגע אריין אין דער לעצטער צייט דאס פערנאכט- זיין פאר דער דאזיקער פערזינליכע, וועלכע וועט נע- בען די מעגליכקייט אוועקצושטעלן די פייזשע דער- ציהונגסארבייט אויף ראציאנעלע יסודות.

איינעמאל איז דער געדאנק פון פערזינליכע אדער קאנסאלידירען די עטניקליכע פון די וויזשע ספארטקלובען בכלל און אין לאדז פארט, פאר אונז נישט קיין נייע ערשיינונג. מיר זענען נישט פלוצ- פון די פאנענען, וועלכע האבען געשאפן די יודישע שעה פון אונזערע ספארטקלובען, נאר אויך די וועלכע דעמאלסדיגע זעהר שווערע פאליטישע בערינגונגען און סאציאלע בערינגונגען, נאר אויך די וועלכע האבען גלייך אין אנהויב פון אונזערע עטניקליכע און פארשידענע ספארטקלובען און אנגעוויזען די אונטערנימטע נויטונגעדיקייט פאר א פערזינליכע פון די וויזשע ספארט - ארגאניזאציעס אין פוילען. די רעוועלטאטע פון אונזערע דראפאנטערע הא- בען נישט געלאזט לאנג אויף זיך ווארטען.

דעם 25 און 26 דעצעמבער 1916 איז אפגעהאל- טען געווארען אין לאדז אין לאקאל פון „הומיר“ די ערשטע קאנסערגענץ פון די וויזשע טורן און ספארט פערזינליכע אין פוילען ביי דער בעטייליגונג פון 46 דעלעגאטען פון 21 פערזינליכע.

אויך אויף דעם לאקאלען געביט און לאדז גופא האבען מיר אויפגעוויזען דורכגעפירטע אנטווער- פון פערשידענע ספארטקלובען, וועלכע האבען זיך אונז נישט שטענדיג איינגעזעען, צוליב דעם סאפארטשטען „קלוב“ פארטראטס און פערזענ- ליכע אנטאגאניזמען.

מיט צופרידענהייט קענען מיר פעסטשטעלען, אז די פערזינליכע חשמונאי - מכבי איז געווען א נאנטע געלונגענע אין פערלויף פון א קורצע צייט אויף די לייטונג געלונגען צו אקלימאטיזירען די מיט- גלידער צוזאמענשטעלן און איין גרויסע ספארט- קלוב, שאפען א איינפאכענע ארגאניזאציע.

אנדערש איז געווען דער גורל פון די פערזינלי- זונג פון סאפארטסער, די דאזיקע פוילע, וועלכע איז

## פון „נר-נוכח“

אויך דער לעצטער פערזאנליכע-נייטונג פון לאדזער יודישע טורן און ספארט-פערזינליכע „נר-נוכח“, וועגן די מאנדאטען פערזינליכע געווארען אויף פאלגענדע אופן: פארזיצער - וואקאט, ערשטער וויצע-פארזיצער - א. מארגענשטערן, צווייטער און קאסירער - מ. פלאטא, דריטער - לעזען שטערן, סעקרעטאר - פ. ראזענמאן, אימ- פערזענלעכע - פ. לענשיצקי, עקאנאם - א. אקסענבערג, ספארט-דעפערענטען די ה"ה: פרא- א. סעגאל און פרא. ה. וידע.

## 5.7.0. - ווארטא 1:4 (0:2)

ל.ק.ס. שפילט גליקליך די לעצטע מעטשען און נעכטען האט איהר אויך דאס גליק צוגע- שפילט, וועגן די לאדזער מאנשאפט האט בעוויזען צו געווינען ביי דער גוטער פויגער „ווארטא“ אין פערזענלעכע 1:4.

ווען מיר זאגען, אז ל.ק.ס. האט געשפילט מיט גליק, איז דאס אפער נישט קיין ספארטליכער פירויז פאר דער פערזענלעכע מאנשאפט, דאך איז עס נעכטען צוויי געווען.

„ווארטא“ האט באדן אין אנהויב געהאט פיל מעהר פון שפילען ווי ל.ק.ס. און ס'האט זיך געקענט דוכטען, אז דער איסגאנג איז א קלארער צווייג, וועגן וועלכע מעטש געוואנדען, אזוי ווי ס'איז שוין פמט א טראדיציע, אז די פויגער זאלען געווינען ביי ל.ק.ס. געווארען איז אבער אנדערש. מען מוז אנדערש גליק ווען קרול, וואס איז נעכטען געווען דער ערשטער שפילער אויפ'ן פלאץ, האט דערגרייכט צו 2 טויערן איינס אין דער 25 מינוט פון דער ערשטער העלפט דירעקט

פון א ווינקל-שטיס און דעם צווייטען נאך דער פויג פון א צופעליגען שאס. מען מוז אנדערשן גליק, ווען מילער האט געשטען אויפ'ן ל.ק.ס. טויער, קיינער האט נישט געזעהען, אז ס'זאל דערגרייכט ווערען א טויער, דער ריכטער האט א- בער דאס „געזעהען“ און געפסקנט א טויער, און אויך דאס פירטע טויער איז געפאלען גאנץ צופעליג.

וועגנעטעס אין צוויי פון די טויערן איז שולדיג דער טויערמאן פון „ווארטא“ פאנטאזיש, וועלכער האט אמת, אונגעהויערע מעלות, אבער איין גרויסע חסרון: ער קען נישט אויסרעכענען קיין צייט און לויפט ארויס פון וויין טויער שטענ- דיג פרייער ווי מען וואלט דאס געדארפט.

„ווארטא“ האט ערצילט דאס עהרען-טויער דורך א'גליק-מעטער-שטיס.

דאס גאנצע שפילען בכלל איז נישט געווען צופיל אינטערעסאנט. ס'איז געווען א'נאמאט שפילען און פונקטען. דערביי האבען נישט געפעהלט קיין ברעטאלע מאמענטען און יעדער וויל האט מען געמוזט מונטערן א'נאנדערען שפילער.

דער מעטש האט צוגעצויגען א זעהר גרויסען פובליקום. ריכטער ה' וואלטשאק אויס ווארטא.

וועגנעטעס אין צוויי פון די טויערן איז שולדיג דער טויערמאן פון „ווארטא“ פאנטאזיש, וועלכער האט אמת, אונגעהויערע מעלות, אבער איין גרויסע חסרון: ער קען נישט אויסרעכענען קיין צייט און לויפט ארויס פון וויין טויער שטענ- דיג פרייער ווי מען וואלט דאס געדארפט.

„ווארטא“ האט ערצילט דאס עהרען-טויער דורך א'גליק-מעטער-שטיס.

דאס גאנצע שפילען בכלל איז נישט געווען צופיל אינטערעסאנט. ס'איז געווען א'נאמאט שפילען און פונקטען. דערביי האבען נישט געפעהלט קיין ברעטאלע מאמענטען און יעדער וויל האט מען געמוזט מונטערן א'נאנדערען שפילער.

דער מעטש האט צוגעצויגען א זעהר גרויסען פובליקום. ריכטער ה' וואלטשאק אויס ווארטא.

## מיסטערשאפט פון „א“ קלאס אין לאדז

אוינאן - טורנינג - הפח 0:0  
ווימא - ל. מ. ס. ג. 1:3  
ו. ק. ס. - מכבי 0:5  
ס. ק. ס. - ווירעו 1:2  
פ. מ. צ. - ל. ק. ס. 1:2

## מאקס בער וועט העמפעז מיט שמעלינגע דעם 17 אויגוסט

נחשפרד מיט יודישע וועלט-מיסטער

אין דער פראנצויזישער ספארט-צייטונג „ל'אטא“ איז אפגעדרוקט א'אונטערוואו מיט דעם וויזשע וועלט-מיסטער אין פאקס מאקס בער.

בער לאכט זיך אויס דערפון, וואס אין איירא- פא האלט מען איהם שוין נישט פאר דעם וועלט- מיסטער.

אויך קען פמט נישט צוליב דעם איינשלאפען זאגט מאקס בער מיט איראניע, ביי אים האט איר געמיינט, אז די מיסטערשאפט בעקומט מען אויפ'ן רינג און מען פערלירט איהם אויפ'ן רינג.

אין פארוואס האט איהר נישט געוואלט קעם פון מיט פערט טשארלעס?

— קודם כל דערפאר, ווייל דער בעליגער באק- סער ווייזט נישט ארויס קיין שום קלאס, אז ער זאל זיך קענען מיט מיר ערמעסטען. צו וואלט נישט גע- ווען לבערליך, אז איך זאל קענען ווענען מיט טער-מיטל מיט א מענטש, וועלכער האט מיר אין פא- ליפארטען געדינט אלס שפארט-פארטנער און שוין דעמאלט האט איר איהם אויף א טרענינגען געשלא- גען אויף א. ווען איר האט נאר געוואלט, און צווייטענס, קען איך דאך נישט פערברענגען מיין צייט צוליב 600 דאלאר, ווען מען לענט מיר פאר פאר א מעטש מיט שמעלינגען 300 טויערן דאלאר.

— וועט איהר אנטווערענען אין די וועלט- מיסטער?

— דאנק דעם זיך פון 5. ק. ס. איבער ווארטא און דעם דעמירעוולטאט פון „נר“, האט זיך 5. ק. ס. ארויסגערוקט אויפ'ן ערשטען ארט אין דער מיט- טערשאפט-טאפעלע פון דער ליגע.

## מאקסליסטען - מעטש ווארטא - ווין 9:17

נעכטען איז אין ווארטא פארגעקומען א נויטער שטערן-צוזאמענפאך פון מאקסליסטען פון נאנטן פוילען. צום צוזאמענפאך זענען געקומען איבער 100 מאשינען.

א חוי דעם איז אויפ'ן פלאץ פון לעני פארגע- קומען א מאקסליסטען-מעטש צווישען דער רעפ- רעזענטאנט פון ווארטא און דער דעפערענטאנט פון ווין. דער מעטש האט זיך געענדיגט מיט א זיג פון דער ווארטאווער דעפערענטאנט פון 9:17.

## פירישע מיסטערשאפט אין נעץ - באר

נעכטען איז אין ווילנא פארגעקומען דער פינא- פון דער פוילישער מיסטערשאפט און נעכטען דאס ערשטע ארט און דעם מיסטער מיטל האט בע- קומען א. ז. ס. (ווארטא). פאר א. ז. ס. (ווילנא), שאקא (טארן) און ס. מ. וו. (סאטאוויץ).

## מענים - מעטש ווילנא - ווילנא 6:1

## יוד. באקס - ריכטער ה' וואלף האט אפגעגעבען זיין ריכטער-לעגאטי- מאציע

ווי מיר דערוויסען זיך, האט דער בעקאנטער באקס-ריכטער ה' וואלף אפגעגעבען זיין ריכטער- לעגאטי-מאציע צוזאמען מיט א בריוו, אז ער וויל נישט צוזאמענארבייטען מיט מענשען, וועלכע פיר- רען אריין אין לאדזער באקס-ספארט א נישט-געוונ- דע און פארטראטשע אטמאספערע.

## ליגע - מעטשען אין לאדז

ל. ק. ס. אויפ'ן ערשטען ארט אין דער מיסטערשאפט - מאכערע פאנאן - וויסלא 1:3 (1:1)  
רוך - קראקאוויא 0:0  
לעניא - ווארטאוויא 3:2 (1:0)

פאסיווע אנטווערענען האבען נישט געהאט די געהעריגע הכשרה.

די בעריכטען פון די ערשטע גיבען אפ פסד- אלע דעלעגאטען און עס ווייזט זיך ארויס כמעט איבעראל דער מאנגעל אין אינטרוקטארען, ספארט פלעצער א.א.וו.

פרא. ה. סעגאל רעפערירט וועגען די ספארט פלעצער פון דער עקזעקוטיוו אין דער נאךגעטער צוקונפט. עס ווערט אויפגעפאדערט, אז די בע- ווערער קלובען זאלען שיקען אייניגע מיטגלי- דער אויף דעם אינטרוקטארען-לאגער נאך סקא- לעס אין און די ווינטער-חאטש וועלען אין לאדז איינגעדענט ווערען ס'זאלענדיגע קורסען אויס- צובילדען אינטרוקטארען.

נאכדעם ווי ה' סט. שרעטער רעפערירט וועגען פאר המכבי, ווערט די קאנפערענץ געשלאסען.

## דער אפצווייג פאר יודישע ספארט ביים יודישע וויסענשאפטליכע אינסטיטוט

ווי עס איז שוין געווען געמאלדען, האט זיך גע- שאפען ביים ווילנא א'אפצווייג פאר יודישע ספארט.

די מען האט דער ווילנא גערופען א פערזינליכע סע וויזשע פון פארשטענען פון ספארטקלובען, אינטרוקטארען, פרעסע און אנדערע און ווילנא, אויף וועלכע ד"ר ב. קאווארסקי האט אינפארמירט וועגען די צילען פון דעם אפצווייג און די ערשטע ארבייטס-פערזענלעך.

שוין באלד 26 יאהר ווי ס'קענסטירט ביי אונז א וויזשע ספארט-פערזענלעך, זאגט ד"ר קאווארסקי. פאר דער צייט איז אויסגעוואקסען א גרויסע גע- פון יודישע ספארטקלובען מיט א'א'רמעס פאפארט- לער, מען נאכטירט פסד פערזינליכע אויפ'ן ארט, אלע ספארט-נעבישען, נישט קוקענדיג אויף דעם, וואס דאס רוב קלובען זענען אנגעשלאסען אן ספארט-ענטראלעס, פעהלע נאך פונדעסטוועגען דער צענטראלער ארט, וואס עס זאלען געזאמעלט און אויפגעהאט ווערען די מאטעריאלען, וואס האבען א שייכות צו דער געשיכטע פון דער יודישער ספארט- בעוועגונג און וואו ס'זאל געפיהרט ווערען א ווי- סענשאפטליכע ארבייט אויף דעם געביט.

וויא האט נישט קיין אספראציעס צו א'נפיהרונג אין ספארט - ענינים, ער שטרעבט נאך איינצוגליי- דערן אין זיין אלגעמיינער וויסענשאפטליכער אר- ביט און ארז וויכטיגען קולטור-ציווי ווי פויזשע דערינאנט. מיט דער ארבייט פון אפצווייג פיהרען אן פארשטענען פון אלע ווילנע יודישע ספארט- קלובען („מכבי“, „יאסס“, „הפועל“ און „מארגענ- טאג“).

## פון קרייז-פערבאנד „מכבי“

ווי מיר האבען שוין געמאלדען, איז פאריגען זונטאג, דעם 26 מאי-פארגעקומען אין לאקאל פון „מכבי“ א פלענא-אייניגונג פון דער עקזעק- טיוו פון לאדזער קרייז-פערבאנד „מכבי“ מיט'ן אנטווערס פון די פאריזערס פון די ספארט-קל- בען פון לאדזער קרייז.

אין דער זיצונג האבען זיך בעטייליגט די מיטגלידער פון דער עקזעקוטיוו די ה"ה: ד"ר ז. לעזענבערג, פרוי מאג. נעכעמקס - לעבענבוים, אדוו. סט. שטוריק, מ. פלאטא, א. מארגענשטערן, פרא. ה. סעגאל, און אדוו. י. יאקאבסאן.

פון דער פראווינץ זענען געווען פערטערעטער פון 16 טורן און ספארט-קלובען.

פאריזער ד"ר לעזענבערג עפענט די זיצונג און האלט א רעדע צווייטעס דעם אדענק פון פערשטארבענע מארשאל פילדסטיק, וועלכע די פערזאנלעכע הערען אויס שטעהנדיגערהייט.

דאן בעגרייט דער פאריזער דעם דעלעגאט פון לאדזער „הפח“ ד"ר קאנטאר, וועלכער איז נאכגעקומען די פאדערונגען פון דער צענטראלע



נייען פונעם 28/4 ווערן געפירט אין דער שטענדיקער  
די הענד.

אבער אין האנדל אין דער פליגער-האנדל  
דער פאסאזשיר ווי מיר האבען איהם הייליג  
קומען ערשט אין יארה 1685, ווען מ'האט אויפן  
יידן אין ליפציג פערקויפט איינערע, קופערע,  
זילבערע און אויך גילדענע פליגער-האנדלעך.  
געפראכט האט זי א גאלדשמיד פון אמסטערדאם,  
א יונגערמאן מיטן נאמען ניקלאס בענשאטען, ווי  
אזוי איז ער געקומען צו דער ערפינדונג? דער-  
פער האט ער מויער געווען, אז ער איז געווען א  
התן מיט א שניידערע, אזוי ווי ער אליין האט  
נישט געהאט קיין סך ארבייט, פלעגט ער זיצן  
גאנצע טעג ביי זיין כלה און געזעהן ווי זי  
פלעגט זיך מיט דער נאדעל צושטעלען די פליגער  
און דאס בלוט פלעגט רינען איבער די הענד, אין  
ער געפאלען אויף א המצאה און האט געמאכט א  
גילדען היטעלע פאר יארה פליגער, וועלכען זי  
האט צושטעלען, אט דאס היטעלע אויפן פליגער  
האט אזוי אויסגענומען ביי די קונסטלעך פון זיין  
כלה, אז יעדע האט זיך געלאזט מאכען אזוי היטעלע  
אויס גאלד, זילבער, קופער און אנדערע מעטאלען.  
אין א גאנץ קורצער צייט איז ער אזוי פערוואנדעלט  
געווארען מיט ארבייט אז ער האט געמאכט אויף-  
נעמען א גאנצע קאליאסטער פון ארבייטערס,  
וואס פלעגט מיט איהם מאכען די פליגער-היטעלעך,  
פון וועלכע ער איז מיט דער צייט געווארען א  
גרויסער גביר.

וויפיל פאפיר פערברייכען די  
צייטונגען?

אין די לעצטע 30 יארה איז דער פערברויך  
פון פאפיר פאר צייטונגען שטארק געשטיגען. אין  
יארה 1907 האט מען אויף דער גאנצער וועלט  
אויסגעארבייט 77 מיליאנען טאנען פאפיר, דערפון  
האבען די צייטונגען פערברויכט 35 פראצענט. ביז  
צום יארה 1929 האט זיך די פראדוקציע פון פאפיר  
געעכערט אויף 16.4 מיליאן טאנען, פון וועלכע  
די צייטונגען האבען גענוצט 41 פראצענט -  
זיטן יאר 1929 געהט דער מיראש פון די ציי-  
טונגען שטארק צוריק, היינט גענוצט מען אין  
דער גאנצער וועלט נישט מער ווי 5.2 מיליאן  
טאנען צייטונגען פאפיר.

אמסטערדאם פון דער שטאט פון צייטונגען  
געפאלען אין גארד-אמערקע ווי די צייטונגען בע-  
נייטען בלויז 1.04 מיליאן טאנען פאפיר, בשעת  
אין יארה 1929 האבען זי נאר גענוצט 3 מיליאן  
טאנען. אין צייטונגען פערברויכט 35 פראצענט  
די ענגלישע בלעטער. ווער מיראש איז געפאלען  
אויף דער העלפט. אויך אין פראנקרייך און אין  
שוועדען האבען די בלעטער פערלירט די העלפט  
פון ווער מיראש. אין די איבעריגע לענדער האט  
דער צולא אויך אייגענע צו לעזען צייטונגען  
און די בלעטער האבען פערלירט 25 ביז 40  
פראצענט פון ווער מיראש.

פון 28/4 ווערן געפירט אין דער שטענדיקער  
די הענד. **מיטאגען און אווענד-פרייטע**  
מיטאגען און אווענד-פרייטע

אויסצופארשן די טעטיגקייט פון דער  
פרייזשער קריגס אינדוסטריע

(ענדע פון דער 4טער זייט)  
שטערלינג. קיין יאפאן איז 1929 עקספארטירט  
געווארען פאר 98,000 טאנען, אין 1932 - פאר  
230 טאנען. לויט אינפארמאציע פון דיילי  
העראלד האט די ענגלישע קריגס אינדוסטריע  
געליפערט קיין באליווען 2,130,000 צווייטע לא-  
דזשען אין דער צייט צווישן יאנואר 1932 און  
יולי 1933, פון פארנוואק (די ביינע דרום צו  
ריקאנישע מלוכות געפינען זיך אין מלחמה מיט  
שטאנד) - 16,570,000 לאדזשען צווישן יא-  
נואר 1932 און יאנואר 1933.

דער ראפארט פון די פארשטעלער פון דער  
לייבור-פארטיי פערנעהמט זיך אויך מיט די אק-  
ציענערען פון דער ענגלישער קריגס-אינדוסטריע  
אויסצופארשן א פאר, הויכגעשטעלטע פערזענ-  
ליכקייטען. דער פירשט ארטור קאנאל זאל זיין  
אנייאגענטער פון 3 טויזנט פרעקער-אקציעס  
פון דער געזעלשאפט, וויקענס. דער דעפוטאט  
טארט-בינען האט 1750 געוועהליכע אקציעס  
פון דערזעלבער געזעלשאפט. אקציענערען פון דער  
געזעלשאפט וויקענס זאלען אויך זיין דער אינערן  
מיניסטער און יוסטיץ-מיניסטער, די צאהל פון  
די אקציעס ווערט נישט אנגעגעבען דאגעגען פער-  
יכערט דער ראפארט, אז ס'ער געווען טשעמ-  
בערלען האט 833 פרעקער-אקציעס און 5400 גע-  
וועהליכע אקציעס פון, אימפער-אלער כעמיער  
אינדוסטריע. אויפן דאזיגען פונקט איז אבער  
דער אטאק פון די ענגלישע סאציאליסטען באלד  
אפגעשלאגען געווארען. עס איז געווען געווע-  
רען, אז טשעמבערלען איז א אקציענער נאר פון  
יענע אונטערנעמונגען, וואס האבען קיין שום  
געמינאמעט נישט מיט דער קריגס-אינדוסטריע.

קרייז-הייטען  
צווייטע-העלע פון ז. האבער, ווען.

מ'גענוצט נישט מער קיין שעריל צום בייזען.  
אזוי ווי די יידען פון דער קליינער ערפינדונג  
האט זיך נאר געווען אין די טעכנישע בלעטער,  
האט מען זיך אנגעוואנדען ארומצוהעלען אז גאר  
אין ווייניגע יארה ווערט 250 יארה וועט דער  
פליגער-האנדל איז בכלל ערפינדען געווארען.  
ווער האט געמאכט די דאזיגע ערפינדונג, וואס  
נעמט ארום ארבע פנח העלע? דעריבער צופערשט  
מען זיך דעם קאפ. - אויס פערשידענע אויסגרא-  
בונגען ווייסט מען אז די רוימער פלעגט בייים

אויסצופארשן די טעטיגקייט פון דער  
פרייזשער קריגס אינדוסטריע

אין דער רשימה פון די פערטיילטע צאמער-  
קאנער הילף-געלדער, וואס איז געווען געדרוקט  
אין אויפער פרייזשער-מער, איז אריינגעפאלען  
פאלגענדער טעם:  
פאר מעדע-שולען דארף זיין 200 דאלאר  
און נישט ווי עס איז געווען געדרוקט 300 דאלאר.  
צוויי דעם איז אריינגעפאלען די פאזיציע  
פון 300 דאלאר פארן יודישען רעסטינג-קאמפערט.

דאריא - פראגראם  
מאנאטא דעם 3 יוני

6.36 נימאסטויק; 6.50 פליטען; 7.25 פליטען;  
8 אוידיזיע פאר שולען; 8.05 אוידיזיע פאר פאבא-  
ראוועס. 11.57 צייטונגען; 12.03 יודיעות. 12.05  
סימפ. קאנצערט. 12.45 רעפערט. 12.55 יודיעות  
1.05 קאנצערט. 1.55 עקספארט. 2 מוזיק. 3.25 פערזע-  
3.45 קאנצערט. 4.30 לעקציע דייטש. 4.45 פליטען.  
5 פאר קינדער. 6 פילם - איבערויכט. 6.10  
פאלישע לידער. 6.30 שמועס פאר קינדער. 6.45  
פליטען. 7.15 פליטען. 7.25 ספארט. 8 קאנצערט.  
8.45 יודיעות. 9 סימפ. קאנצערט. 10 רעלאטע-קאנ-  
צערט. 10.15 קאנצערט. 11 יודיעות. 11.05 קאנצערט.

**Dr. P. Braun**  
med. פארימעקערהאט פון פאריז  
ספעציאליסט פאר הויט און ווענערישע קראנקע.  
נעמט אן פון 1-8 און פון 8-4 און.  
Ceglina 4, tel. 100-57.

אנאפטיילונג פון פ.ה.א.

די האנדעלס און אינדוסטריע-קאמער אין לאנד  
האט בעזוכט א מיטגליד פון דער דירעקציע פון פ.  
ה.א. עס איז געגאנגען געווארען די פראגע וועגען  
פערבונדען און עווענטועל עפענען אנאפטיילונג פון  
פ.ה.א. אין לאנד. די פראגע און קערעקאמפערט  
פון דער קאמער האט זיך איינשטימט ארויסגעזאגט,  
אז עס ליגט אין ווירטשאפטליכען אינטערעס פון  
לאנד, אז אזא אנאפטיילונג זאל ווי איינזוכטען ענט-  
שטיין.

פערזענליכע-פערזענליכע

ביים סטאן אויף נאכאנאנעם גאט איז געווען  
מיט א ווענטע און געכאפט פיש א געוויסער אג-  
טאני סטעפאניאק. אין א געוויסען מאמענט, ווען ער  
האט געוואלט אריינגעפארען די ווענטע אין וואסער  
ארויף איז אונטערגעקומען פון אונטען די פרוי סטא-  
ניסלאווא סטיופאלא (מארישנסקא 43). דער האמטיק  
פון דער ווענטע-האט געטראפן דער פרוי סטיופאלא  
אין דער לויף ארויף.  
דער שלימולדנער פיש-פאנגער דעוועהנדיג  
אויף דער ווענטע די פרוי סטיופאלע אנשטאט א  
פיש - האט געפרובט אנטלויפען. מען האט איהם  
אבער געכאפט. דער פערוואנדערטער האט ערטיילט  
הילף די פאגאטאוווע.

די בעריהמטע יודישע-שי-  
שפילטערי זינא גאלדשטיין

אונטערגעקומען איבעראשונג וועט זיין פאר אלע יוד-  
ישע טעאטער-בעזוכער אין לאנד די בשורה, אז די  
בעריהמטע פרומאדאנע, די געוועזענע דירעקטארין  
פון לאנדער טעאטער, "ספאלא" און "גרויסען  
טעאטער" זינא גאלדשטיין איז געקומען צוריק  
צו איהרע קרובים קיין לאנד, און די טעאטער-דירעק-  
ציע האט אנגעווענדעט אלע מעגליכקייטען און גע-  
פועלט זיך זאל זיך געוויינען פאר איהרע  
צעהרליכער טווענדער פערעהערע אין איינע פון  
איהרע בעסטע ראלען און א נייער אפערעטע.

**Dr. MICHAŁ URBACH**  
אינערליכע און נערווען קראנקהייטען  
האט זיך איבערגעצויגען אויף  
ZAWADZKA 15, tel. 148 89  
נעמט אן פון 1-2 און פון 4-6 נאכט.

הריינע אנאנאסען  
1 זלאטי אנאנאס ביו 15 ווערמער 1 זלאטי

א טריילין פון א בעסערע פאמיליע  
מיטעלע בילדונג, זוכט בעשעפטיגונג ביי  
קינדער מיט גוטע רעקאמענדאציעס -  
אדערטען אין אדמיני. פון דער צייטונג  
אונטער "Ch. Kand." 1998

מיט א קאפיטאל פון 2500 זל. וויל אין  
זיך בעטייליגען אלס שותף צו א שטריקער  
פאבריקאנט, האט בעזיצט 10-12 מא  
שינען און א שטיקעל אייגענפיהרט גע-  
שעפט. אפערטען אין אדמיניסטראציע  
אונטער "שותף".

כלאדיא - דאנטינג "Alhambra"  
פאליגראווא 10) איז שוין טעטיג, אי  
וואכען-טעג - דאמען אומזיסט. קאנסומציע  
אין וואכענטעג 65 גראשען.

**Dr. med. Niewiański**  
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס  
און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג  
פון מענער-שווערע

**אנדזשעליא 5**, טעל. 159-40  
פראגא. 1-מער שטאט.  
נעמט אן פון 11-8 און פון 9-5 און.  
וואכען און וואכען-טעג פון 9-1 פארשטאט.  
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר מוזיק.

פארשטאט פאר טריפער, סיפיליס  
און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג  
פון מענער-שווערע

**פאריש-פאמיליע**  
ס'איז נויטיג א מיינער-ארבייטער  
קליינע-קענע 23, פרייזער - גאנשאטלע  
פערקעל.

א קוואליפיקאציער שניידער-ארבייט  
טער צו מענער בעשעפערט, וועלכער זאל  
זיך פראנטווארטליך פאר דער ארבייט,  
ווערט בעזוכט. זשאנאסאק 35, פראגא.  
סמאלע ארבייט 7996

ערשטקלאסיגע הערען - שניידער-  
געוועלען קענען זיך בעלדען ביי מילגראם,  
זאנאדאק 9. 7997

**פאריש-פאמיליע**  
ס'איז נויטיג א מיינער-ארבייטער  
קליינע-קענע 23, פרייזער - גאנשאטלע  
פערקעל.

ווערשטעל פון שירמס  
און שפאציר-שטעטלעך  
ס. פייגענבוים

לאנד, נארמאלישע 19  
טעפערלעך און א ריכטן אומשטאל פון  
קליינע דעמקען. און מענער-שירמס און  
שטעטלעך צו מאקאנא-פרייזען.  
נעמט אן אפערליי רעפערטאוווע פון שירמס און שטעטלעך.

**ענטשולדיגונג.**  
דערמט ענטשולדיגען מיר זיך פאר  
דער פערזאנליכע און פאר-קאמפערט פון  
עקספארט-פאר פון שניידער - מיסטער-  
פראגא (באליווען) פל. וואנא-שטעטלעך 7  
פאר אונזער אונטערנעמונגען האנדלונג מיט  
8 מאנאטען צוריק ביי דער פירמע  
אראנאויטש און שטערנזיס, און מיר  
פערזענליך, אז מער וועט אונזערע נישט  
פארנעם אין מאי.

**אינפארמאציע**  
דערמט פארדער איך אויף דעם ה'  
צ. אז ער זאל מיר ערשיינען דעם הוב  
פאר די צייטונגען, אין געזענאל וועל  
איך געוואונגען זיין עפענטליך ארויס-  
צוטרעטען.  
מיט אכטונג  
ווינער, פיערטיקאווער 10.

**Dr. med. MARJA KOHNOWA**  
געו. ארצט פון אייגען-קליניק אין וויס  
ספע. פאר אייגען-קראנקהייטען  
לאנד, פילאדעלפיע 51.  
טעל. 170-03.  
נעמט אן פון 12-1 און פון 4-6 נאכט.

**אינפארמאציע**  
דערמט פארדער איך אויף דעם ה'  
צ. אז ער זאל מיר ערשיינען דעם הוב  
פאר די צייטונגען, אין געזענאל וועל  
איך געוואונגען זיין עפענטליך ארויס-  
צוטרעטען.  
מיט אכטונג  
ווינער, פיערטיקאווער 10.

**Dr. med. J. Schlosser**  
כירורג  
האט זיך איבערגעצויגען אויף  
צעגעליאנא 30, טעל. 122-16.  
נעמט אן טעגליך פון 7-4 און.

**Dr. med. W. EYCHNER**  
פאריז - קראנקהייטען  
צעגעליאנא 4, טעל. 134-72.  
נעמט אן פון 2 ביז 3.30 נאכמיטאג  
אין פון 6.30 ביז 8.30 אונטע  
אין לעמבערגע ווערשער 17  
פון 12-10 ביטאג.

**Dr. med. Z. DATYNER**  
אוראלאג  
ספע. פאר נירען, פלאז אין ארוין-קראנקע.  
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95  
נעמט אן פון 3-2 און פון 8-6 און.

**אינפארמאציע**  
דערמט פארדער איך אויף דעם ה'  
צ. אז ער זאל מיר ערשיינען דעם הוב  
פאר די צייטונגען, אין געזענאל וועל  
איך געוואונגען זיין עפענטליך ארויס-  
צוטרעטען.  
מיט אכטונג  
ווינער, פיערטיקאווער 10.

**אינפארמאציע**  
דערמט פארדער איך אויף דעם ה'  
צ. אז ער זאל מיר ערשיינען דעם הוב  
פאר די צייטונגען, אין געזענאל וועל  
איך געוואונגען זיין עפענטליך ארויס-  
צוטרעטען.  
מיט אכטונג  
ווינער, פיערטיקאווער 10.

אכטונג, צייטונגען-פערשפרייטער  
פאפארסא 15.

די לאנד פון אונזערע חברים אין ווארשע צוליב דעם  
אויפערנעמען דאס גאנצע צייטונגען ווערען דורך די געז. "יוד-  
פון 1-טען ד. ח. איז זעהר בעדראהט און איז לידער שוין  
כמעט ווי א פאקס. אמת איז, אז דערווייל גרייכט עס נאך  
נישט אויסער די גרעניצען פון ווארשע. אבער מיר מוזען זיין  
דערגי פארגעברייט... און דעריבער ביי מיר וועלען נישט זיין  
געוויינליך אינפארמירט, ווי אין ווארשע דאך האט זיך געשטאל-  
טעט, וועגן מיראזשיס און זאנאר שפיליק וועלכע עס איז  
פערזאנליכע. ווייל די אלע, וועלכע מיר נעמען ביי זיך אפ  
די צייטונגען צו פערקויפען, סיי אין ווארשע, סיי אין לאנד,  
וועגען אזוי בעדראהט געבט ווי מיר, איז פערשייט זיך, אז  
זי וועגן פאקס ווי מיר פאראינעמערשטיק די בעדראהטע  
לאנד צו בעקעמען קירצליך וועט די לאנד ווערען קלאר,  
און דעמאלסט ערשט וועט מען געמינאנעם ווערען צו וויקען  
אזוי, אז עס זאל אויספאלען ווי ווייט מעגליך קטובת אנו.

מיט דוך און די פערזאנליכע.  
**Dr. med. J. Schlosser**  
כירורג  
האט זיך איבערגעצויגען אויף  
צעגעליאנא 30, טעל. 122-16.  
נעמט אן טעגליך פון 7-4 און.

**Dr. med. W. EYCHNER**  
פאריז - קראנקהייטען  
צעגעליאנא 4, טעל. 134-72.  
נעמט אן פון 2 ביז 3.30 נאכמיטאג  
אין פון 6.30 ביז 8.30 אונטע  
אין לעמבערגע ווערשער 17  
פון 12-10 ביטאג.

**Dr. med. Z. DATYNER**  
אוראלאג  
ספע. פאר נירען, פלאז אין ארוין-קראנקע.  
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95  
נעמט אן פון 3-2 און פון 8-6 און.

**אינפארמאציע**  
דערמט פארדער איך אויף דעם ה'  
צ. אז ער זאל מיר ערשיינען דעם הוב  
פאר די צייטונגען, אין געזענאל וועל  
איך געוואונגען זיין עפענטליך ארויס-  
צוטרעטען.  
מיט אכטונג  
ווינער, פיערטיקאווער 10.

**אינפארמאציע**  
דערמט פארדער איך אויף דעם ה'  
צ. אז ער זאל מיר ערשיינען דעם הוב  
פאר די צייטונגען, אין געזענאל וועל  
איך געוואונגען זיין עפענטליך ארויס-  
צוטרעטען.  
מיט אכטונג  
ווינער, פיערטיקאווער 10.

**אינפארמאציע**  
דערמט פארדער איך אויף דעם ה'  
צ. אז ער זאל מיר ערשיינען דעם הוב  
פאר די צייטונגען, אין געזענאל וועל  
איך געוואונגען זיין עפענטליך ארויס-  
צוטרעטען.  
מיט אכטונג  
ווינער, פיערטיקאווער 10.

**אינפארמאציע**  
דערמט פארדער איך אויף דעם ה'  
צ. אז ער זאל מיר ערשיינען דעם הוב  
פאר די צייטונגען, אין געזענאל וועל  
איך געוואונגען זיין עפענטליך ארויס-  
צוטרעטען.  
מיט אכטונג  
ווינער, פיערטיקאווער 10.